

# ΑΣΤΡΑΠΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ  
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ

ΒΙΚΕΝΤΙΟΣ ΑΔΑΜΑΝΤΙΔΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ  
ΑΣΤΡΑΠΗΣ

—δδ. Βορέου 13.—

Συνδρομή ἔτησίᾳ  
ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

Ἑλλάδος . . . δρ. 7

Ἐξωτερ. . . φρ. 7

Ὁ πληρῶνων συνδρομητῆς ὀφείλει νὰ ἀπαιτῇ  
ἔντυπον ἀπόδειξιν πληρωμῆς τῆς Διευθύνσεως.

Ἔτος Γ'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 15 Μαρτίου 1896.

Ἄριθ. 6

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αἱ πρόοδοι τῆς συγχρόνου χειρουργικῆς.—Ὁ ὕπνος.  
—Ἡ σύγχρονος Ἀδυσσινα.—Ἡ θέσις τῆς γυναι-  
κὸς ἐν Ἰνδία.—Ἡ νῆσος Φορμόζα.—Ἡ Παλαιστίνη  
πρὸ πεντηκονταετίας.—Ἡ εὐτοία ἐν Γαλλία.—  
Πρακτικαὶ συμβουλαὶ ὑγιεινῆς [συνέχεια].—Ἡ στέ-  
ψις τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας [συνέχεια καὶ  
τέλος].—Εἰδοποιήσεις.

## ΑΙ ΠΡΟΟΔΟΙ

### ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ

Αἱ περὶ τῶν ἐκτάκτων προόδων, γενομένων  
ἐπ' ἐσχάτων ἐν τῇ χειρουργίᾳ ἀγγελίαι κατή-  
νησαν σχεδὸν κοινὸς τύπος ἐπὶ τοῦ παρόντος.  
Ταύτας τὰς ἀγγελίας δύναται τις νὰ ἀκούσῃ  
πανταχοῦ, ἐν οἰαδήποτε συναθροίσει καὶ αἰ-  
θούσει (salon) Ἡ χειρουργικὴ πράγματι, τα-  
χέως ἐχώρησεν εἰς τὰ ἔμπροσ, ταύτην δὲ τὴν  
ἀνάπτυξιν αὐτὴ ὀφείλει εἰς τρεῖς μεγάλας ἀνα-  
καλύψεις: Εἰς τὰς νεωτάτας ἀνακαλύψεις τοῦ  
Παστερ ἰδρυσάντος τὴν βακτηριολογικὴν ἐπι-  
στήμην,—ἐπιστήμην ἣτις ἀνέτρεψε τὴν σήμερον  
ὄλην τὴν ἰατρικὴν, καὶ εἰς δύο ἄλλας ἔτι ἀρχαιο-  
τέρας ἀνακαλύψεις. τῶν οὗτω καλουμένων ὑπὸ  
τῶν εὐρωπαίων ἀνιθησιᾶν (ἀπέλασιν τοῦ πόνου)  
καὶ τὴν σταμάτησιν τῆς ρεύσεως τοῦ αἵματος.  
Εἰς τοὺς δύο τούτους τρόπους τῶρα προστίθεται  
καὶ ἡ «ἀιθρία» τ. ε. ἡ ἐξόντωσις τῶν νοσοποι-  
ῶν σπερμάτων βασιζομένη ἐπὶ τῶν ἐξαγομένων  
τῆς βακτηριολογίας. Τοιοῦτοτρόπως παρήχθη-

σαν τρεῖς μεγάλοι παράγοντες, ἀνατιβάσαντες  
τὴν χειρουργικὴν εἰς ἐκεῖνο τὸ ὕψος τὸ ὁποῖον  
τὴν σήμερον αὕτη κατέχει.

Ἡ χρησιμοποίησις τῶν ἀναισθητικῶν μέσων  
τ. ε. τοιούτων τὰ ὁποῖα ἐκδιώκουσι τὸ αἶσθημα  
τοῦ πόνου κατὰ τὰς χειρουργικὰς ἐγχειρίσεις ἐ-  
γένετο ἡ ἀφετηρία τῆς προόδου τῆς συγχρόνου  
χειρουργίας. Ἄνευ τούτου τοῦ τρόπου ἦσαν ἀ-  
κατόρθωτοι πολλαὶ ἐγχειρίσεις. Τὴν ἀνακάλυ-  
ψιν ταύτην ὀφείλομεν εἰς τοὺς Ἀμερικανούς, οἱ  
δὲ κάτοικοι τῆς Βοστώνης (Ἀμερικῆς) διαίω-  
νισαν ταύτην διὰ μνημείου ἐν σχήματι πῆδακος,  
ὅστις καλεῖται «μνημεῖον τοῦ αἰθέρος» καὶ ὑ-  
ψοῦται ἐν τῷ «Common» μεγαλοπρεπεῖ δη-  
μαρχιακῶ κήπῳ. Τὸ μνημεῖον τοῦτο ἠγέρθη πρὸς  
τιμὴν δύο ὀδοντῶν ὀφεινῶν κατὰ πρώτην  
φορὰν μετεχειρίσθησαν τὸν αἰθέρα (ether sulfo-  
rique) πρὸς κατάπαυσιν τῶν πόνων κατὰ τὴν  
ἐξαγωγὴν τῶν ὀδόντων τῶν πελατῶν των. Ὁ  
αἰθῆρ ἦν τὸ πρῶτον ἀναισθητικὸν μέσον τὸ  
εἰσαχθὲν εἰς τὴν χειρουργικὴν πράξιν καὶ τοῦτον  
ἐπὶ πολὺν χρόνον προστίμων τοῦ χλωροφορμίου  
καὶ τῶν ἄλλων μέσων διότι ἦν ἀκίνδυνος. Πά-  
λιν δύο Ἀμερικανοί, ὁ Μόρτωνα καὶ ὁ Δζέξων  
εἰσήγαγον ἐν τῇ κοινῇ χειρουργίᾳ τὸν τρόπον  
τοῦτον τῆς ἀναισθησίας κατὰ τὸ 1846. Ἦδη  
κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ Σίμζων  
κατὰ πρῶτον ἐδοκίμασε τὴν χρῆσιν τοῦ χλω-  
ροφορμίου κατὰ τὰς χειρουργικὰς ἐγχειρίσεις.  
Οἴκοθεν ἐννοεῖται, ὅτι μόνον ἡ ἀνακάλυψις τοῦ  
τρόπου τῆς κατευνάσεως τοῦ πόνου ἢ τῆς στα-  
ματήσεως τῆς αἱμορροίας δὲν ἠδύνατο νὰ φέρῃ  
εἰς φῶς τοιαύτας γιγαντιαίας καὶ θαυμαστάς  
προόδους οἷας ἐπέτυχεν ἡ σύγχρονος χειρουργικὴ  
ἐν συγκριτικῶς ἐλαχίστῳ χρονικῷ διαστήματι.  
Ὁ περιφανὴς τῆς ἐποχῆς τοῦ χειρουργοῦ, Νε-

λατών εἶπε ποτέ: Πρέπει νὰ ἀνεγείρωμεν χρυσοῦν ἀνδριάντα εἰς τὸν ἐφευρέτην τῆς προφυλάξεως τῶν πληγῶν ἀπὸ τῆς σήψεως». Ἐπὶ τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς τοῦτο σχεδὸν κατωρθώθη, καὶ ἔπρεπε νὰ ἀνεγείρωμεν χρυσοῦν ἀνδριάντα εἰς δύο ἐπιστήμονας τὸν Παστέρ καὶ τὸν Λίστερ, αἱ ἀνακαλύψεις τῶν ὁποίων κατέληξαν εἰς τοιαῦτα εὐεργετικά ἀποτελέσματα. Εὐθύς ὡς ἐγένετο γνωστὸν τὸ βασιλεῖον τῶν μικροτάτων ἐχθρῶν τῆς ἀνθρωπότητος, ἐξερευνήθη, ἐμελετήθη καὶ ἐταξινομήθη τοῦτο, εὐρέθησαν καὶ τὰ ἀμυντικὰ μέσα κατὰ τούτου. Ἐπρεπε νὰ προληφθῇ ἡ πτώσις ἐν τῇ πληγῇ, τυχαία ἢ τεχνητῇ πρὸς ἐγγείρισιν τῶν μικροοργανισμῶν προκαλούντων διὰ τῆς παρουσίας των σήψιν, ἢ ἐὰν ἔπεσον ἐν τῇ πληγῇ νὰ ἐξαχθῶσιν ἐξ αὐτῆς καὶ νὰ καταστῶσιν ἀβλαβεῖς. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ ἀὴρ εἶνε πλήρης τοιούτου εἶδους νοσοποιῶν σπερμάτων ἅτινα εἰσδύουσιν εἰς τὸν ἡμέτερον ὀργανισμόν κατὰ τὴν ἐλαχίστην βλάβην τῶν ἰστώων. Ἐνεκα δὲ τούτου ἡ βλάβη τῶν ἰστώων κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους πάντοτε ἦν ἐπικίνδυνος εἰς τὸν ὀργανισμόν. Τώρα δὲ ἐν τῇ οὕτως ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊῶν καλουμένη ἀντισηπτικῇ (τρόπῳ τῆς ἀπολυμάνσεως τῶν πληγῶν διὰ τῆς πλύσεως αὐτῶν μετὰ τοιούτων ὑγρῶν τὰ ὅποια φονεύουσι τὰ μικροβία) εὐρομεν τὸ ἰσχυρότατον μέσον πρὸς πάλιν κατὰ τῶν μικροοργανισμῶν. Ὁ Λίστερ ἐν Ἀγγίᾳ κατὰ πρῶτον εἰσήγαγε τὸν τρόπον τῆς ἀντισηπτικῆς περιδέσεως τῶν πληγῶν καὶ διὰ τούτου τοῦ τρόπου ἔσωσε χιλιάδας ἀνθρώπων ἐκ τοῦ θανάτου. Ἐτι σπουδαιότερον διάβημα εἰς τὰ ἐμπρῶ, ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς χειρουργίας ἐγένετο διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ τρόπου τῆς ἀσηψίας τ. ε. τῆς προλήψεως τῆς πτώσεως τῶν μικροβίων ἐν τῇ τεχνῇ τῇ πληγῇ τῇ παραγομένη ὑπὸ τοῦ χειρουργοῦ κατὰ τὴν ἐγγείρισιν. Πρώτερον ἐκάστη κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον σπουδαία ἐγγείρισις συνωδεύετο πάντοτε ὑπὸ κινδύνου διὰ τὸν ἀσθενῆ. Τώρα δὲ ὁ χειρουργὸς μεθ' ἡσύχου συνηθείσεως ἐκτελεῖ τοιαύτας ἐγγείρισις ἐπὶ τοῦ στήθους, τῆς γαστέρας, τοῦ κρανίου περὶ τῶν ὁποίων οὐδ' ἦτο δυνατόν νὰ ἀναφέρῃ τις πρότερον, διότι αὗται ἐθεωροῦντο ἀναμφιβόλως λίαν ἐπικίνδυνοι. Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐποχῇ τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐπιτηδειότητος καὶ εὐστροφίας τῆς χειρὸς τοῦ χειρουργοῦ διότι αἱ ἐγγείρισις ἐκτελοῦνται ὑπὸ τοιούτους ὄρους ὑπὸ τοὺς ὁποίους τελείως καθίσταται ἀδύνατος τῆς διεισδύσεως εἰς τὸν ὀργανισμόν τῶν μικροβίων τῶν προξενούντων τὴν σήψιν καὶ τὸν δηλητηριασμόν τοῦ αἵματος καὶ ἐκθετόντων εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν τοῦ ἀσθενοῦς. Πρὸς ἐπίτευξιν τούτων τῶν ὄρων

ἡ περιβάλλουσα ἀτμόσφαιρα, ἡ τράπεζα ἐφ' ἧς ἐκτελεῖται ἡ ἐγγείρισις ἢ ἡ κλίνη, τὰ ἐνδύματα τοῦ ἀσθενοῦς καὶ αὐτοῦ τοῦ χειρουργοῦ, ὡς καὶ τῶν βοηθῶν του, τὰ ἐργαλεῖα, αἱ χεῖρες τοῦ χειρουργοῦ, οἱ ἐπίδεσμοι κτλ., ἐνὶ λόγῳ πᾶν τὸ ἀπιόμενον τοῦ ἀσθενοῦς καὶ τὸ περιβάλλον αὐτὸν κατὰ τὴν ἐγγείρισιν ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἐπιμελεστάτην ἀπολύμανσιν διὰ μέσου τῆς πλύσεως καὶ τοῦ ραντισμοῦ διὰ τοιούτων ὑγρῶν, ἅτινα φονεύουσι τὰ μικροβία. Ὁ χειρουργὸς κατὰ τὴν ἐγγείρισιν πρέπει πάντοτε νὰ προλαμβάνῃ ὅπως μὴ ὁ μικρότατος ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου εὐρῆ εἰσοδὸν εἰς τὴν πληγὴν καὶ μὴ ματαιώσῃ ὅλας τὰς προσπάθειάς αὐτοῦ, μετὰ δὲ τὴν ἐγγείρισιν οὗτος πρέπει νὰ φροντιστῇ περὶ τῆς ἐπιμελεστάτης «ἐρμητικῆς» κλεισεως τῆς πληγῆς, ὅπως μὴ πάλιν ὁ φοβερός οὗτος ἀόρατος ἐχθρὸς ὁ διαδραματίζων τὸ πρόσωπον τοῦ Δαμοκλείου ξίφους τοῦ κρεμαμένου πάντοτε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀσθενοῦς, εἰσέλθῃ εἰς τὴν πληγὴν καὶ προξενήσῃ νέας συμφοράς. Μόνον διὰ τῆς λήψεως πάντων τούτων τῶν προφυλακτικῶν μέτρων ἡ χειρουργικὴ ἡδυνήθη νὰ φθάσῃ ἐκεῖνο τὸ ὕψος ἐν τῷ ὁποίῳ εὐρίσκεται ἐπὶ τοῦ παρόντος.



## Ο ΥΠΝΟΣ

Ὡς ἡ νύξ ἐπέρχεται μετὰ τὴν ἡμέραν οὕτω καὶ ὁ ὕπνος ἐπέρχεται εἰς πάντα τὰ ἐν τῇ φύσει. Τὰ κινητὰ ἄτομα τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος τὰ ὅποια ἀνακαινίζουσι τὴν γῆν πρέπει νὰ διακόψωσι τὴν πορείαν των καὶ νὰ διαμῆνωσιν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν τῷ ὕπνῳ ὅπως ἀναλάβωσιν ἐκεῖνας τὰς μορφὰς τῆς ζωῆς καλλονῆς, αἵτινες περικαλύπτουσι τὴν ἐπιφάνειαν τῆς κοιμωμένης σφαίρας. Καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα δὲν δύναται νὰ διατελῶσιν ἐν ἀδιακόπῳ ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ πρέπει νὰ συμμορφωθῶσιν πρὸς τὸν παγκόσμιον νόμον καὶ νὰ μεταβῶσιν ἐκ τοῦ ἐνεργοῦ βίου εἰς τὴν περιοδικῶς ἐπαναλαμβανομένην κατάστασιν τῆς ἀεργίας καὶ τῆς ἡρεμίας. Πόσον γλυκὺς εἶναι ὁ τοιοῦτος ὕπνος! Οὐδὲν ὑπάρχει θελκτικώτερον τοῦ προσώπου ἐνός κοιμωμένου παιδός, οὐδὲν ὠραιότερον ἐνός νυστάζοντος κρίνου, οὐδὲν ὠραιότερον τῶν γιγαντιαίων κορυφῶν τῶν ὄρεων τῶν κοιμωμένων ἐν τῇ ἡρέμῳ φωτὶ τοῦ ἀστέρος τῆς ἡμέρας. Ἄλλ' ὁ βαθὺς οὗτος ὕπνος δὲν εἶνε τυχαῖόν τι δὲν εἶνε ἀνεῦ ἰδίας σημασίας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πραγμάτων ἐν τῇ φύσει. Οὗτος εὐρίσκεται πανταχοῦ καὶ πάντοτε εἴτε ὡς κάρως τῆς προετοιμασίας διὰ τὴν ἀνακαινίζομένην ἐνέργειαν, εἴτε ὡς κατάστασις ἐφ' ἧς ἐξαρτᾶ-

ται ἡ ἐνέργεια τῶν λοιπῶν παραγόντων ἐν τῷ βίῳ. Ἀναπολοῦντες τὴν ἰδίαν ἡμῶν ἀνθρωπίνην πείραν δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ἀναγνωρίσωμεν τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην τακτικῶν καὶ ἀδιαταράκτων ὥρων τοῦ ὕπνου. Ἄλλ' οὐδὲν εἶνε συνηθεστερον, ἰδίᾳ μεταξὺ τῶν κατοίκων τῶν πολυανθρώπων καὶ πολυταράκτων πόλεων, τῶν παραπόνων διὰ τὸν ἀνεπαρκῆ καὶ μὴ ἀναπαυτικὸν ὕπνον. Πόθεν τοῦτο προέρχεται καὶ ποῖα εἶνε ἡ θεραπεία του; Ἡ τακτικὴ ἐπέλευσις τοῦ ὕπνου τόσον πολὺ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑγειοῦς καταστάσεως τοῦ σώματος, ὥστε πᾶσα διατάραξις ἐν τῇ τακτικῇ ἐπισκέψῃ τοῦ ὕπνου πρέπει ἀμέσως νὰ θεωρηθῇ ὡς προαγγελία ἐλλείψεως τινος. Ἡ πολλὴ ἐργασία τῶν μύων δὲν ταράττει τὸν ὕπνον—αὕτη περισσώτερον ὠφελεῖ αὐτόν. Καὶ ἡ διανοητικὴ ἐργασία ἐπίσης δὲν ἀποδιώκει τὸν ὕπνον τρυμμένων τῶν κανονικῶν ὥρων. Ὁ νοῦς καὶ τὸ σῶμα ἐξ ἴσου ἀνανεοῦνται διὰ τῆς ἐνεργοῦ συγκετρώσεως τῶν δυνάμεων των ἐντὸς τῶν ἀρμοδιῶν ὁρίων. Τὰ ὅρια ταῦτα δύναται τις νὰ γνωρίσῃ ὅταν προσέξῃ εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἀναπαύσεως καὶ τῆς ἐλαφρότητος ἐν τῷ σώματι ἧτις καθίσταται αἰσθητὴ κατὰ τὴν ἐξέγερσιν ἐκ τοῦ ὕπνου τὸ πρωί. Ἐὰν ἀκτάωρος ὕπνος παρέχει τὴν ἐλαφρότητα ἐκείνην ἧτις τελείως δεικνύει ὅτι τὸ αἷμα εἶναι παρεσκευασμένον διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν ἡμέραν, τότε ἀκριβῶς δυνατόν νὰ ρηθῇ ὅτι τὰ ἐφόδια τῶν σωματικῶν δυνάμεων δὲν ἐξηντλήθησαν καὶ ὅτι τὸ πᾶν καλῶς βαίνει.

Ἄλλ' ἐὰν ἡ πρωία ἐπέλθῃ ἀνεῦ τῆς δροσερᾶς τῆς ἀνψύξεως—ἐν ὁ κε μὴκρῶς ἐργάτης ἐξυπνήσῃ καὶ αἰσθάνεται ἀκόμη κάματον ἐκ τῆς παρελθούσης ἡμέρας, τότε τοῦτο δεικνύει ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι λίαν βαρεῖα, ἢ ὁ τρόπος καθ' ὃν οὗτος ζῆ εἶνε κακός. Ἐν πολλαῖς περιστασέσιν ὁ ἀνωφελὴς ὕπνος ὀφείλεται εἰς τὸν κακὸν τρόπον τοῦ ζῆν. Ἡ ἐξέτασις λοιπὸν τῆς αἰτίας τῆς αὐπνίας πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ ἐφ' ὅλης τῆς ἱστορίας τοῦ βίου τοῦ πάσχοντος.

Ἐν τισι περιστασέσιν ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ πάσχων ἐξ αὐπνίας εἶνε θύμα τοῦ ἐλώδους πυρετοῦ (malaria προερχομένου ἐκ τῶν βλαβερῶν ἀναθυμιάσεων) ἢ ἀλλου τινός μολυσματικοῦ δηλητηρίου τὸ ὅποιον τελείως πρέπει νὰ ἀπομακρυνθῇ τοῦ σώματος ἐὰν θέλῃ ὁ ἀσθενὴς νὰ ἀπολύτῃ ὑγεινοῦ ὕπνου. Ἄλλ' ὁ ἐγκάφαλος πολλῶν ἀσθενῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐδηλητηριάζετο ὑπὸ τῶν ναρκωτικῶν καὶ τῶν διεγερτικῶν μέσων τὰ ὅποια εἶνε ἐν χρήσει παρ' ἐκεῖνοις οἵτινες δὲν γνωρίζουσι τὰ ἐπιβλαβῆ των ἀποτελέσματα. Δὲν ἀναφέρουμεν περὶ τῶν οἴνοπνευματώδων ποτῶν διότι ἐξ αὐ-

τῶν ἡ βλάβη εἶνε πανθομολογουμένη. Ἐννοοῦμεν ἐκεῖνα τὰ πραότερα δηλητήρια τὸ τέϊον καὶ τὸν καφέ.

Τὸ τέϊον καὶ ὁ καφὸς βραδέως καὶ λαθρῶς ἐνεργοῦσι καὶ ἡ ἐκ τῆς χρήσεως αὐτῶν προερχομένη ἀπόλαυσις εἶνε τόσο γλυκεία ὥστε πολλάκις παραμελεῖται ἡ βλαβερὰ αὐτῶν ιδιότης. Εἰς τοὺς ἐργάτας καὶ εἰς τοὺς διερχομένους τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἡμέρας ἐν ὑπαίθρῳ τὰ ποτὰ ταῦτα εἶναι ἐλάχιστα βλαβερά. Ἀλλὰ εἰς τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παῖδια, τοὺς ὑπαλλήλους καὶ τοὺς λοιποὺς τοὺς διερχομένους τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ταῖς δημοσίαις οἰκοδομαῖς καὶ τῶν ὁποίων τὰ νεῦρα εἶνε λίαν εὐαίσθητα, ἡ διαρκὴς χρῆσις τοῦ τέϊου καὶ τοῦ καφέ, ὡς συνήθως παρασκευάζονται, εἶνε λίαν ἐπιβλαβὴς καὶ ἐξασθενίζει τὴν ὑγείαν τῶν νεύρων ἧτις παρέχει ἀδιάκοπον καὶ ἀναπόφευκτον ὕπνον.

Τὰ ποτὰ ταῦτα δὲν πρέπει νὰ μεταχειρίζονται περισσώτερον ἢ τὰ οἴνοπνευματώδη ποτὰ ὡς καθημερινὸν μέσον πρὸς ἀνάληψιν. Ταῦτα τότε μόνον ὠφελοῦσιν ὅταν, ὡς τὰ οἴνοπνευματώδη ποτὰ, μεταχειρίζονται ὡς τυχαῖον μέσον πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ διασκέδασιν μετὰ τὸν ἀδιάκοπον κάματον. Ἡ βλαβερὰ ἐνέργεια τοῦ τέϊου καὶ τοῦ καφέ δύναται ν' ἀπομακρυνθῇ διὰ τοῦ καταλλήλου τρόπου τῆς βράσεως αὐτῶν. Ταῦτα πρέπει νὰ μεταχειρίζονται ἀφοῦ διὰ βραστοῦ ὕδατος περιχυθῶσι τὰ φύλλα τοῦ τέϊου καὶ ὁ ἀλεσμένος καφὸς καὶ νὰ πίνωνται ἀμέσως πρὶν ἢ τὸ λεπτόν αὐτῶν ἀρώμα καὶ ἡ πικρία ἐκφύγῃσι. Τὸ τέϊον καὶ ὁ καφὸς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον παρασκευαζόμενα δύναται νὰ μεταχειρίζονται ἐνίοτε μετ' ὠφελείας· ἀλλ' ὡς συνήθως πίνονται εἶνε ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν ὑγείαν.

Ἐκτός τῶν ἀνω μνημονευθέντων δηλητηρίων ὑπάρχουσι πολυάριθμοι ἐπιβλαβεῖς ὕλαι αἰτίτες σχηματίζονται ἐν τῷ σώματι καὶ αἰτίτες δύναται νὰ συσσωρευθῶσιν εἰς τὰς ἴνας τοῦ σώματος καὶ εἰς τὸν ἐγκέφαλον εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ ταρραττωσιν τὸν ὕπνον. Οἱ Πάσχοντες ἐκ ρευματισμῶν δὲν κοιμῶνται ἡσύχως. Ἐκτός τοῦ ὅτι ὁ πόνος δὲν τοὺς ἀφήνει νὰ κοιμῶνται, οὗτοι εἶνε ἀνήσυχοι τὴν νύκτα καὶ δὲν εὐρίσκουσιν ἀδιάκοπον ἡσυχίαν. ἀκόμη καὶ ὅταν κατὰ τὸ φαινόμενον ἡ νόσος δὲν δεικνύει σημεῖα ἐνεργείας. Ἐτι περισσώτερον βασανίζονται ἐκ τῆς αὐπνίας οἱ πάσχοντες ἐκ τῆς ποδάγρας. Εἶνε φανερόν ὅτι ἡ νόσος αὕτη ἀποδιώκει τὸν ὕπνον· ἐνίοτε δὲ συμβαίνει ὥστε πολλοὶ οἵτινες οὐδέποτε πίνουσιν οἴνοπνευματώδη ποτὰ, νὰ ὑποφέρωσιν ἐκ τῆς αὐπνίας ἔνεκα τῆς κορυφίας ἢ τῆς μὴ τελείως ἀναπτυχθείσης ποδάγρας.

Οί τοιοῦτοι εἶνε ἀδύνατοι μὲ λευκὴν καὶ σπανίαν κόμην ἥτις διαρκῶς πίπτει ἐκ τῆς πυτιρίδος καὶ προτιμῶσι τὰ κρέατα τὰ ὅποια κατασθίουσι μετ' ὀρέξεως καὶ ταχέως. Ἡ αὔπνια αὐτῶν θεραπεύεται μόνον διὰ τῆς τελείας μεταβολῆς τῆς τροφῆς καὶ τινῶν ἄλλων συνθησίων. Οἱ τοιοῦτοι πρέπει νὰ ἐγκαταλείπωσι τὰς διεγερτικὰς καὶ κοπιώδεις ἐνασχολήσεις, νὰ παύσωσι τρώγοντες μόνον κρέας, νὰ καταφεύγωσιν εἰς τὰς συνήθεις μεθόδους τῆς ὑδροθεραπείας καὶ νὰ τρέφονται διὰ φυτικῆς τροφῆς καὶ νὰ τρίβωσι τὸ σῶμά των. Ἐνὶ λόγῳ οὔτοι πρέπει νὰ παύσωσι δηλητηριάζόμενοι ὑπὸ τοῦ περισσοῦ ἀζώτου τὸ ὅποιον ἀρύεται ἐκ τῶν κρεάτων καὶ νὰ ἀνανεώσωσι τοὺς σπινθηρας τῆς ζωῆς ἐν τοῖς μέρεσι τοῦ σώματός των.

Ἡ αὔπνια εἶνε συνήθως τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας δηλητηρίου τινός ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου. Ὅπως αὐτὴ θεραπευθῆ ἀπαιτεῖται νὰ εὑρεθῇ τὸ ἴδιον τοῦτο δηλητήριο ἢ τὰ δηλητήρια τὰ ὅποια ἐπενεργοῦν οὕτως ἐπιβλαβῶς. Τὸ δηλητήριο εἶνε εἴτε ἐλώδης πυρετός (malaria) εἴτε μόλυσμα τι ἴσως εἶνε οἰνόπνευμα, καφεΐνη ἢ νικοτίνη, ἢ ἔμεινεν ἐν τῷ σῶμά τι toxalbumin (δηλητηριώδης ὕλη) παραχθέν ἢ ὑπὸ τοῦ σώματος εἰς τὰς σσεσηπίας ἴνας ἢ ἐν τῷ ἐντέρω τοῦ στομάχου ἐκ τῆς περισσῆς ζωικῆς τροφῆς τὴν ὁποίαν ὁ ἀσθενὴς τρώγει. Εὐθὺς ὡς εὐρεθῆ ἢ αἰτία τῆς αὔπνιας ἀπαιτεῖται ἐν πλείστασι περιστάσεσιν ἢ μεγίστη ἐπιτηδεύτης τοῦ ἱατροῦ καὶ τὰ δραστήρια μέτρα.



## Η ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΑΒΥΣΣΙΝΙΑ

Κοινωνικὴ διάταξις. — Ἐνασχολήσεις. — Τρόπος τοῦ ζῆν. — Ἡθῆ.

Ἐν τῇ Ἀβυσσινίᾳ ὁ ἐγγῶριος πληθυσμὸς ἀποτόμως διαιρεῖται εἰς δύο τάξεις ἐλευθέρων κατοίκων: 1) Εἰς τὴν ἀνωτάτην ἀριστοκρατικὴν εὐγενῆ τάξιν καλουμένην «μπάλα-ριστ» τ. ε. αὐτολεξεί—ἔχουσα κληρονομίαν, γαίας καὶ τὴν 2) καλουμένην μπουλάτζε, αὐτολεξεί ἀνευ ἰδιοκτησίας, ἀνευ γαιῶν. Ἡ γῆ λοιπὸν εἶναι ἢ βάσις τῆς εἰς τάξεις διαιρέσεως ὡς πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην αὕτη παρίσταται—«ριστ»—ἰδιοκτησία, κληρονομία, ὡς πρὸς δὲ τὴν κυβερνήσιν, τὸ κράτος, αὕτη θεωρεῖται ὡς ὅρος τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας καὶ καλεῖται «γάσα» αὐτολεξεί φέρασις γῆς τ. ε. ὑποχρεούσα τὸν ἰδιοκτήτην αὐτῆς νὰ ἐκτελήσῃ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἥτις κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον

ἐκτελεῖται. Ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ ἰδιοκτήτου ὑποχρεούται νὰ καταταχθῆ εἰς τὸν στρατὸν ἐκείνου τοῦ κυβερνήτου, ἐν τῷ κυβερνεῖν τοῦ ὁποίου οὗτος διαμένει. Ὁ κυβερνήτης προσδιορίζει εἰς αὐτὸν τὸ τάγμα εἰς τὸ ὅποιον μέλλει οὗτος νὰ ὑπηρετήσῃ αὕτη δὲ ἢ ὑπηρεσία εἶναι ἢ μόνη κυβερνητικὴ ὑποχρέωσις, μετὰ τῆς ὁποίας συνδέονται τὰ ἀξιώματα, αἱ ἀμοιβαί, ὁ μισθὸς κτλ. Μόνον ἐν καιρῷ πολέμου ὁ Ἀβυσσίνιος δύναται νὰ διακριθῆ καὶ νὰ γίνῃ ἐπίτιμος στρατηγὸς ἢ νὰ συγκαταταχθῆ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ αὐτοκράτορος. Ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία τῶν εὐγενῶν εἶναι α ἰ ὄ ν ι ο ς τ. ε. ἔξακολουθεῖ μέχρι τοῦ γῆρατος ἢ σοβαρᾶς ἀσθενείας, ὅτε ὁ ὑπηρετῶν θεωρεῖται ἀνίκανος ὅπως φέρῃ ὄπλα. Τότε ὁ εὐγενὴς ἐπιστρέφει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην αὐτοῦ. Ὁ εὐγενὴς ἀπέρχεται εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ συνοδευόμενος ὑπὸ 2—3 ὑπασιπαστών ὁ ἐγγαμμος συνοδεύεται ὑπὸ τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων του καὶ ἐγκαθίσταται ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ ἐν τῷ ὁποίῳ εἶναι συγκεντρωμένος ὁ στρατὸς τοῦ κυβερνήτου. Ἡ διάταξις τοῦ στρατοῦ ἐν ἐκάστῳ κυβερνεῖν ἀνατίθεται εἰς τὸν κυβερνήτην. Οὗτος εἶναι ὁ ἀνώτατος ἀξιωματικὸς τοῦ στρατοῦ τοῦ κυβερνεῖου. Μετ' αὐτὸν ἔρχονται: ὁ κανζεμάτς διοικῶν τὴν ἀριστερὰν πτέρυγαν τοῦ στρατοῦ καὶ ὁ γραεσμάτς διοικῶν τὴν δεξιάν. Ἐν ταῖς ὑποτασσόμεναις εἰς τὸν Νεζούρον (Αὐτοκράτορα) ἐπαρχίαις ὑπάρχει καὶ ἕτερον ἀξίωμα τοῦ φητοβάρη ἀρχηγοῦ τοῦ προηγουμένου πρώτου Νεγούσου συντάγματος. Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ πολέμου συλλέγονται καὶ οἱ ἀχουάνη (δούλοι). Οὗτοι ἐν ἄλλῳ καιρῷ δύνανται ἐκουσίως νὰ ὑπηρετῶσιν εἰς τὸν στρατὸν.

Τὸ ριστ εἶναι κληρονομικὴ ἰδιοκτησία. Τοῦτο εἶναι μέγα τεμάχιον γῆς ἀνήκον εἰς ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειαν. Τὸ «ριστ» δὲν ἀπαλλοτριούται καὶ δὲν δύναται νὰ διαιρεθῆ μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας—διότι τοῦτο οὐσιωδῶς εἶνε βασιλικὴ γῆ ὑποχρεούσα τὸν ἰδιοκτήτην αὐτῆς ἐκτὸς τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας καὶ εἰς τὴν ἀπότισιν ὀρισμένου φόρου (γηνμπίρ). Ἐκ τούτου τὸ «ριστ» σημαίνει ἀκόμη φορολογουμένην γῆν. Συνήθως ἐν «ριστ» κατέχουσι δύο ἢ τρεῖς οἰκογένειαι καταγόμεναι ἐκ τοῦ πρώτου ἰδιοκτήτου. Τοῦτο εἶναι ὀλόκληρος γενεὰ κατέχουσα τὸ «ριστ» καὶ φέρουσα ὡς οἰκογενειακὸν ὄνομα τὸ τοῦ πρώτου ἰδιοκτήτου ὄνομα. Καὶ αὐτὸ τὸ «ριστ» καλεῖται διὰ τούτου τοῦ ὀνόματος. Αἱ ἐπαρχίαι: Ταμπέν Σμέν καὶ ἄλλαι ἐπωνομάσθησαν ἀπὸ τῶν ὀνομάτων τῶν πρώτων κυριαρχῶν αὐτῶν. Ἄν τις πρόγονος—κυριαρχὸς «ριστ» διακριθῆ διὰ τινῶν ἄθλων, ἢ δόξα αὐτοῦ

ἀνήκει καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ, τοὺς κληρονόμους τοῦ «ριστ» Ἐνεκὰ τούτου παρὰ τοῖς Ἀβυσσινίοις ὑπάρχουσι τινες ἐνδοξοὶ, περιώνυμοι οἰκογένειαι γνωσταί ἐν ὅλη τῇ Ἀβυσσινίᾳ. Τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας εἰσέρχονται εἰς γάμου κοινωνίαν μετὰ τῶν μελῶν οὐχ ἦττον ἐνδοξοῦ γενεᾶς. Ἐπὶ τούτου στηρίζεται ὁ οὐσιώδης ὅρος τοῦ γάμου—ἡ ἀναλογία τῶν οἰκογενειῶν. Κατὰ τὴν κηδείαν εὐγενοῦς τινος οἱ ῥήτορες λεπτομερῶς ἐκθέτουσιν ἐν ταῖς ἐπικηδείαις ὁμιλίαις τὴν γενεολογίαν τοῦ ἀποθανόντος καὶ τὰ ἐνδοξὰ κατορθώματα τῶν προγόνων αὐτοῦ, καταγραφέντα ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς μνήμης τοῦ λαοῦ. Οἱ γάμοι ἐν Ἀβυσσινίᾳ δὲν βλάπτουσι τὴν ὀλόκληρον τῆς οἰκογενείας· διότι ὡς φορεὺς τῆς οἰκογενείας θεωρεῖται ἐκεῖ ὄχι ἀνδρική μόνον γραμμὴ ἀλλὰ καὶ ἡ γυναικεία. Ὅταν μετὰ τὸν γάμον οἱ νέονυμοι μετοικῶσιν εἰς τὸ «ριστ» τῆς νύμφης οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν φέρουσι τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα τῆς νύμφης, τ. ε. ἐκείνου τοῦ «ριστ» ἐν τῷ ὁποίῳ ἀπέφησαν οἱ πρόγονοι των, καὶ τὰνάπαιον, ὅταν ὁ γαμβρός καὶ ἡ νύμφη ἐλθόντες εἰς γάμου κοινωνίαν ἐξακολουθοῦσι ζῶντες ἐν τῷ «ριστ» τοῦ γαμβροῦ, τότε οἱ ἀπόγονοι των θὰ κληρονομήσωσι τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα τοῦ γαμβροῦ.

Ὡς κ α ρ π ο ὦ ν τ α ι τ ῆ ν γ ῆ ν ο ἰ κ α τ ο χ ο ι τ ο ῦ κ ρ ἰ σ τ;— Ἀπασαί οἱ οἰκογένειαι, αἵτινες ἀνήκουσιν εἰς μίαν γενεάν, κατ' ἔτος τὸν συγκομιζόμενον ἐκ τῶν ἀγρῶν καρπὸν διανέμονται μεταξὺ ἀλλήλων. Ἐνὶ λόγῳ διαιρετὰ εἶναι τὰ προϊόντα τῆς γῆς, οὐχὶ δὲ αὕτη ἢ γῆ. Ἀπνῶσι τοιαῦτα «ριστ» τὸ γένος τῶν κατόχων τῶν ὁποίων ἐξερνήσθη. Ἐκαστον τοιοῦτον «ριστ» θεωρεῖται ἰδιοκτησία τοῦ Νεγούσου, ὅστις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ δωρήτῃ αὐτὸ εἰς τινὰ δούλον ἀχουάνη, διακριθέντα ἐν τῷ πολέμῳ καὶ νὰ ἀνυψώσῃ αὐτὸν εἰς τὸν βαθμὸν τῆς εὐγενείας. Ἐν ταῖς παραδόσεσι τοῦ λαβόντος τὸν τίτλον τῆς εὐγενείας διασώζονται: τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου κατόχου τοῦ «ριστ» τὸ κατόρθωμα ἐπὶ τῷ ὁποίῳ διεκρίθη, ἢ βασιλικὴ χάρις καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Νεγούσου ἐπὶ τοῦ ὁποίου συνέβη τοῦτο τὸ δῶρημα. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ ἐξευγενισθέντος δούλου ἦδη ἐκ καθήκοντος ἀποτίουσι τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἐνῶ ὅταν ἦσαν δούλοι ἦσαν ἀπηλλαγμένοι πάσης στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Οἱ Μπαλάτζαι ἢ οἱ ἄνευ ἰδιοκτησίας χωρικοὶ καλλιεργοῦσι τὴν ξένην τῶν εὐγενῶν γῆν. Ὁ δούλος μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῶν ἐνηλικίων τέκνων του ἐργάζεται ἐν τοῖς ἀγροῖς. Οἱ πλούσιοι γεωργοὶ ἔχουσι τινὰ ζεύγη βοῶν καὶ δι' αὐτῶν ἀροτριῶντες λαμβάνουσι παρὰ τοῦ ἰδιοκτήτου τῶν γαιῶν τὴν συμφωνη-

θεῖσαν μερίδα τοῦ ἀλεσθέντος σίτου. Ὁ δούλος λαμβάνει παρὰ τοῦ εὐγενοῦς τεμάχιον τι γῆς, καλλιεργεῖ αὐτὴν, συγκομίζει τὸν καρπὸν ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ ἐν ἰέταρτον ἢ τὸν ἐν πέμπτον δίδει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην. Πολλὰκις δύο δούλοι ἔχοντες ἀνά ἓνα βοῦν συνέρχονται ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀποτελοῦντες συνεταιρισμὸν. Τὸ ζεῦγος τῶν βοῶν αὐτῶν ἀπὸ κοινοῦ ἀροτριά τὸς παρὰ τοῦ ἰδιοκτήτου ἐνοικιασθέντας ἀγρούς, ὁ δὲ καρπὸς διαιρεῖται μεταξὺ τῶν συνεταιρίων ἐξ ἴσου. Ὁ δούλος ὁ οὐδένα βοῦν ἔχων καλλιεργεῖ τὴν γῆν διὰ τῶν βοῶν τοῦ ἰδιοκτήτου καὶ δίδει τὸ ἡμισυ τοῦ καρποῦ εἰς αὐτόν. Ἐν Ἀβυσσινίᾳ ὑπάρχουσι τοιοῦτοι ἀγροὶ ἐν τοῖς ὁποίοις, δις ἢ τρίς τοῦ ἔτους θερίζουσιν. Ἡ ὧς μονὰς τοῦ μέτρου τῆς γῆς θεωρεῖται μέγα καὶ δυσκόλως ὀριζόμενον τεμάχιον γῆς, διὰ τὴν ἀροτρίασιν τοῦ ὁποίου δι' ἐνὸς ζεύγους βοῶν ἀπαιτεῖται ὀλόκληρος χειμῶν.—τοῦτο καλεῖται «μιχράμ» χειμερεία. Τὸ μεγαλείτερον τούτου τεμάχιον καλεῖται «μιχράμ-τσιμδῆ» αὐτολεξεί—δύο χειμῶνες τ. ε. τεμάχιον ἀροτριώμενον ἐντὸς τοῦ χειμῶνος διὰ δύο ζευγῶν βοῶν καὶ οὕτω καθεξῆς. Συνήθως ὁ δούλος, ὅστις ἔχει ἐν μόνον ζεῦγος βοῶν ἐκμισθώνει ἐν μιχράμ, ὁ δὲ ἔχων πολλὰ ζεύγη, λαμβάνει τόσα μιχράμ ὅσα ζεύγη βοῶν ἔχει.

Ἡ καλλιέργεια τῆς ἀροσίμου γῆς γίνεται οὕτως. Ὁ δούλος ὁ ἔχων ὀλόκληρον μιχράμ, ἀροτριά αὐτὸ οὐχὶ διὰ μιᾶς ἀλλὰ κατὰ τμήματα. Ἀροῦ προσδιορίζει μικρὸν τεμάχιον γῆς, οὗτος διασκορπίζει ἐν αὐτῷ τὸν σπόρον, ἔπειτα ἀροτριά τὴν γῆν. Ὅπισθεν τοῦ ἀρότρου παρὰ τὸν ἀνοικθέντα αὐλακα ἀκολουθοῦσιν ἡ γυνὴ κατὰ ἐνήλικα τέκνα τοῦ γεωργοῦ. Οὗτοι ἐπιπεδοῦσι τὸν αὐλακα διὰ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν των συλλέγοντες τὰς ριζὰς τῶν ἀκανθῶν καὶ τῶν τριβόλων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐργάζονται καὶ ἐν τῷ ἑτέρῳ τεμαχίῳ τῆς γῆς, τῷ τρίτῳ καὶ οὕτω καθεξῆς, ἕως οὗ σπαρῆ καὶ ἀροτριάσθη ὀλόκληρος ὁ μιχράμ. Ὅταν ἐπέλθωσιν αἱ ραγδαῖαι βροχαί, ὁ σπόρος ταχέως βλαστάνει αὐξάνει καὶ ὀριμάζει. Κατὰ τὴν προσέγγισιν τοῦ θερισμοῦ ὁ δούλος ἐκ νέου ἐξέρχεται ἐν τῷ ἀγρῷ μετ' ὅλης του τῆς οἰκογενείας. Ὁ ἀνὴρ θερίζει τοὺς στάχους, ἡ γυνὴ δένει αὐτούς, τὰ δὲ παιδία κομίζουν αὐτοὺς εἰς τὸ ἀλώνιον. Ὡς ἀλώνιον χρησιμεύει ἐπίπεδός τις τόπος τὸν ὅποιον ἐκ συμφώνου τινὲς δούλοι ἐκλέγουσιν. Ἐν τῷ κέντρῳ τῶν ἀγρῶν, των οὔτοι ἐκλέγουσι σφαιρικὸν τι τεμάχιον γῆς τὸ ὅποιον μετὰ τὴν συγκομιδὴν τοῦ καρποῦ καθαρίζεται ἐκ τῶν ἀχύρων καὶ τῶν ριζῶν, βρέχεται δι' ὕδατος καὶ ἐπιπεδοῦται διὰ τῶν ποδῶν τῶν βοῶν.

Ἡ παρασκευὴ τοῦ ἀλώνιου ἐκτελεῖται ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν τοῦ σχηματισθέντος συνδέσμου. Παρὰ τὸ ἀλώνιον ἐπιπλωρῶνται οἱ στάχαι τῶν συνεταιρῶν. Ἐκαστον μέλος ἐν ἰδίῳ τόπῳ παρὰ τὸ ἀλώνιον τίθει τὸν καρπὸν του καὶ ἀλωνίζει κατὰ σειράν ἀναλόγως τῆς προτεραιότητος ἢ τῆς πληθύς τοῦ καρποῦ του. Διὰ τὸ ἀλώνισμα χρησιμοποιοῦνται ὅλοι οἱ βόες τῶν συναιτέρων, ἐκ δὲ τῶν ἐργατῶν εὐρίσκονται ἐν ἐνεργείᾳ μόνον ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων ἀλωνίζονται τὰ σιτηρά. Ὁ δούλος—μέλος τοῦ συνδέσμου, ὁ τελειώσας τὸ ἀλώνισμα ὀφείλει νὰ καθαρῶσιν τὸ ἀλώνιον διὰ τὸν ἀκολουθοῦντα συνεταιρὸν του, οὗτος δὲ—διὰ τὸν τρίτον καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἄλλ' ὁ δούλος, ὅστις ἔχει πολλοὺς βόας καὶ πολλὰς γαῖας δὲν καταφεύγει εἰς τὸν συνεταιρισμὸν καὶ ἐργάζεται μόνος τὸν τῷ ἀλώνιῳ. Ἐπὶ τῶν ἐν τῷ ἀλώνιῳ διεσκορπισμένων στάχων διώκουν τοὺς ὑπάρχοντα βόας. Ὅπως δὲ οὗτοι μὴ τρώγῃσι τοὺς στάχους σφιγγουσι διὰ σχοινίου τὰς σιαγόντας αὐτῶν. Περὶ τὸ ἀλώνιον ἐπιτίθεται φραγμὸς ἐκ λίθων ὅπως μὴ ἐκφυγῶσιν οἱ βόες. Ὁ παῖς τοῦ δούλου διώκει αὐτοὺς ἐντὸς τοῦ κύκλου, ἕως οὗ συνθλάσωσιν ἅπαντας τοὺς στάχους. Τὸ ἐκλεκτὸν ἄχυρον συνήθως συναθροίζουσι πρὸς διατροφήν τῶν ζώων, τὸ δὲ ἄχρηστον διασκορπίζουσι ἐπὶ τῶν ἀγρῶν ἀντιλίπασματος. Ὁ δούλος ἀλωνίσας καὶ κοσκινίσας τὰ σιτηρά του, ἀποχωρίζει ἐν αὐτῷ τῷ ἀλώνιῳ τὸ ἄνηκον μέρος τοῦ καρποῦ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην, ὅστις ἀποστέλλει ἐπὶ τούτῳ τὸν ἐπιμελητήν του. Ὁ δούλος μέρος τοῦ καρποῦ κομίζει εἰς τὴν ἀγορὰν πρὸς πώλησιν ἢ ἀνταλλαγὴν διὰ κτηνῶν, τὸ δὲ ἐπίλοιπον μέρος διατηρεῖ δι' ἑαυτὸν. Ὄταν θέλωσι νὰ κατασκευάσωσιν ἄρτον ἢ σύζυγον τοῦ δούλου τίθει τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν τοῦ σίτου εἰς τι λίθινον ἰγδίον καὶ κοσκινίζει τὸν σίτον—μετὰ ταῦτα κοσκινίσας αὐτὸν κατασκευάζει ἄρτους ἐν εἴδει λεπτῶν πλακουντίων. Ἰδίᾳ νόστιμοι εἶναι οἱ ἐκ τοῦ τέφρα κατασκευαζόμενοι ἄρτοι. Τὸ τέφρα εἶναι τὸ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἐν Ἀβυσσινίᾳ μεγάλως ἐκτιμώμενον σιτηρόν. Ὁ στάχος τούτου εἶναι μικρὸς, οἱ δὲ κόκκοι ὁμοιάζουσι πρὸς τὸ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ὑπὸ τὸ ὄνομα la manne de Pologne γνωστὸν σιτηρόν. Κατὰ τὴν γεῦσιν τὸ τέφρα ὑπερτερῆ τὸν σίτον καὶ τὸ σταγόν, ἐκ τοῦ ὁποίου κατασκευάζουσι ἄρτον, κβᾶς (ποτόν τι μὴ μεθυστικόν) καὶ κατ' ἐξοχὴν ἄζυμα—μασίλλα. Τὸ τέφρα εἶναι ἔτι ἐν χρήσει, ὡς παρ' ἡμῖν ὁ φιδῆς, ὁ φάρος, τὸ ὀρίζιον, ἐν διαφόροις ζυμοῖς. Ἐκ τῶν φυτῶν τῶν λαχανοκήπων τὸ μᾶλλον χρησιμοποιούμενον εἶναι τὸ οὕτω καλούμενον «καμάν» διὰ τοῦ ὁποίου κατασκευάζουσι νόστιμον σούπαν. Οἱ

Ἀβυσσίνιοι ἀντὶ οἴνου πίνουσι νόστιμον, μεθυστικὸν ποτόν, τὸ καλούμενον «τέτις» διότι ἐν Ἀβυσσινίᾳ δὲν ὑπάρχουσι πολλαὶ ἀμπελοὶ ἐν γένει δὲ οἱ ἐγχώριοι δὲν ἀγαπῶσι τῶν δένδρων τοὺς καρποὺς, οἵτινες κατὰ μέγα πλῆθος ἀπὸ λυνται ἀνωφελῶς. Οὔτοι ἀγαπῶσι μόνον τοὺς βανάνους, αἵτινες ἐν Ἀβυσσινίᾳ φθάνουσιν εἰς μέγα μέγεθος καὶ χρησιμοποιοῦνται ὡς δῶρα προσενηγόμενα ἐντὸς κανίστρων κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τῶν ἀνωτάτων ἀξιωματικῶν ἢ ἀρχόντων κατὰ τοὺς χαιρετισμούς. Ἐκτὸς τῆς γεωργίας οἱ Ἀβυσσίνιοι δούλοι ἐνασχολοῦνται ἔτι καὶ περὶ τὴν κτηνοτροφίαν, ἣτις συνίσταται εἰς τὸ ὅτι πλούσιός τις δούλος ἀγοράζει νέους βόας, βόσκει αὐτοὺς, πολλαπλασιάζει κτλ. Τοιοῦτο τροπῶς οὗτος σχηματίζει ὀλόκληρον ἀγέλην βοῶν, τοὺς ὁποίους μετὰ ταῦτα πωλεῖ ἀντὶ ἀργύρου. Ἐκτὸς τῶν βοῶν οἱ κτηνοτρόφοι πολλαπλασιάζουσι τὰ πρόβατα καὶ τὰς ἐρίφους. Ὡς νομῆ χρησιμεύουσι οἱ μὴ καλλιεργούμενοι τόποι τῶν ἰδιοκτητῶν, οἵτινες ὡς ἀνταμοιβὴν λαμβάνουσιν ὠρισμένον ποσὸν χρημάτων ἢ κτηνῶν. Οἱ ἰδιοκτῆται προτιμῶσι νὰ πιερόωσι τοὺς ἀγρούς των πρὸς νομῆν τῶν κτηνῶν διότι οἱ ἀγροὶ οὕτω γίνονται εὐφορώτεροι. Τὰ κτήνη τῶν δούλων τῶν δικαιοῦντων εἰς τὸ «ρίστ» βόσκουσιν ἐν τῇ γῆ τῶν ἰδιοκτητῶν, μεταβλίνοντα ἀπὸ τύπου εἰς τόπον. Ὁ βοσκὸς ταύτης τῆς ἀγέλης συντηρεῖται διὰ τῶν διαδοχικῶν προσφορῶν τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν κτηνῶν ἐκ τούτου δὲ φανερόν γίνεται, διατι ὁ ποιμὴν θεωρεῖται ἐν Ἀβυσσινίᾳ ὡς ὁ γνωστὸς τῶν ἀνθρώπων. Οὗτος ἐκ τῆς τροφῆς διακρίνει τοὺς ἀνθρώπους τοὺς παρασκευάσαντας τὴν τροφήν. Οὗτος ἀπαισίστως δύναται νὰ προσδιορίσῃ τοὺς χαρακτῆρας πάντων τῶν κατοίκων τῆς περιφερείας του, διὰ τοῦτο πάντοτε παρίσταται ὡς ὁ ἐπιθυμητὸς βοηθὸς τοῦ ἀμᾶττου (παρανύμφου). Ὁ βίος τῶν ἀριστοκρατικῶν ἐν Ἀβυσσινίᾳ οἰκογενειῶν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τῶν δούλων εἶναι τελειῶς σιδαρητικὸς. Οὔτε οἱ γονεῖς οὔτε τὰ τέκνα αὐτῶν ἐνασχολοῦνται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, ἀπολαμβάνοντες μόνον τοὺς καρποὺς τῆς ἐργασίας τῶν δούλων. Οἱ δούλοι ἐκτελοῦσι τὸ πᾶν; οὔτοι παρασκευάζουσι τὴν τροφήν, ράπτουσι τὰ ἐνδύματα, πλύουσι τὰ ἀσπρόρουχα, καθαρρίζουσι τὰς οἰκίας κτλ. Ἡ ραθυμία εἶναι ἡ νόσος τῶν ἐν Ἀβυσσινίᾳ εὐγενῶν, οἵτινες ἀναπαύονται ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας ταί τῆς δουλείας τῶν ἀνθρώπων. Ἡ μόνη ἀπασχόλησις τῶν ὀλίγων ἀνεπτυγμένων εὐγενῶν εἶνε τὸ κυνήγιον, ἀλλὰ καὶ τοῦτο χρησιμεύει μόνον ὡς διασκέδασις. Ὁ κυνηγὸς σπουδάζει νὰ φρονεῖται ἑλέφοντα ἢ λέοντα καὶ διὰ τούτου νὰ ἀποκτήσῃ δῖπνον. Αὐτὸς ὁ Νε-

γὸς τείνει νὰ δοξασθῇ ὡς ἐπιτήδειος κυνηγός. Ὡς εἰδικὴ ἐνασχόλησις, τὸ κυνήγιον διεδόθη μόνον μεταξὺ τῶν ἀγρίων ἐθνικῶν λαῶν καὶ τῶν Μουσουλμάνων τῶν κατοικούντων τὴν Ἀβυσσινίαν, τοιοῦτος λαὸς π. χ. εἶναι οἱ Φαλάσα, οἱ Ὀάητα, οἱ Γάλα, οἱ Σαμάλιοι καὶ ἄλλοι. Οἱ Ἀβυσσίνιοι κυνηγοὶ δὲν φαντάζονται νὰ ἐπιχειρήσωσιν ἐμπόριον διὰ τῶν δερμάτων τῶν ζώων, τοῦ ἑλεφαντόδοντος κτλ. Ἄλλ' οἱ ἔμμανεῖς κυνηγοὶ δὲν ἀφήνουσι νὰ ἐκφυγῇ ἢ εὐκαιρία τοῦ νὰ γευθῶσι τοῦ κρέατος τῶν ἀγρίων πτηνῶν ἢ ἀκόμη τοῦ κρέατος τοῦ ἵπποποτάμου. Τούτου τὸ λεπτόν καὶ μαλακὸν δέρμα λίαν ἐκτιμᾶται ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων οἵτινες ἐκ τῆς οὐρᾶς αὐτοῦ κατασκευάζουσι μᾶστιγας.

Ἀπὸ πρῶιας μέχρι τῆς ἑσπέρας οἱ Ἀβυσσίνιοι ἀριστοκράται διαμένουσιν ἐν ταῖς ἐστίαις των. Δὲν εἶναι ἔθιμον νὰ ἐπισκέπτονται τοὺς γείτονάς των, νὰ ποιῶσι περιπάτους, ἵππασίας καὶ τὰ παρόμοια. Ἐνιαχοῦ ἐν ταῖς οἰκογενείαις οἱ ἄνδρες διασκεδάζουσι διὰ νοῦ μόνου ἐν Ἀβυσσινίᾳ τυχεροῦ παιγνιδίου «τσεβίτ». Τούτου ἀπαιτεῖ σκέψιν τινὰ καὶ πολὺ ὁμοιάζει πρὸς τὸ ζατρίκιον. Ὁ ἀριστοκράτης, καθήμενος ἢ περιπατῶν συνήθως περικυκλοῦται ὑπὸ τῶν ὑπερετών του. Δύο ἐξ αὐτῶν, καθήμενοι ἑκατέρωθεν τοῦ κυρίου των, διὰ πτερῶν τῆς στρουθοκαμήλου ἀπιδιώκουσιν ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὰ φορτικά ἔντομα. Ἐν τῇ οἰκίᾳ του ὁ Ἀβυσσίνιος δὲν στενοχωρεῖται διὰ τῶν περιττῶν ἐνδυμάτων. Οὗτος ἐκτὸς τῆς οἰκίας του φέρει περιστελίδες, καμήλας (χιτῶνα) καὶ λέβδα, ἐν δὲ τῇ κατοικίᾳ φέρει καὶ μπιρνοὺς ἐξ ἐριούχου ἀνευ χειρῶν τὸ ὅποιον κουμβώνεται περὶ τὸν λαιμὸν ἢ λαιμῶν—μικρὸν ἐκνωφόριον μετὰ περιέργων πτυχῶν εἰς τὰ ἄκρα. Ἐν τῷ οἴκῳ ὁ Ἀβυσσίνιος φέρει μόνον ἐν ὑφασμα λευκὸν καλύπτον τὸ σῶμά του ἀπὸ τῆς ἐσθῆτος μέχρι τῶν ἀστραγάλων τῶν ποδῶν του. Ἰδοὺ τὸ πᾶν. Οὔτε ἐν τῇ οἰκίᾳ, οὔτε ἐκτὸς αὐτῆς οἱ Ἀβυσσίνιοι φέρουσι κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, ἅπαντες δὲ καὶ αὐτοὶ ὁ Νεγὸς βαδίζουσι ἀνυπόδητοι. Μόνον οἱ ἀσθενεῖς φέρουσι σανδάλια. Δὲν εἶναι πάρεργον νὰ ἐνδιατριψόμεν ἐπ' ὀλίγων ἐν τῇ περιγραφῇ τῶν ἐνδυμάτων τῶν Ἀβυσσινίων. Τὸ πρῶτον φέρεμα (ἢ ἀσπρόρουχον) παρ' ἐκείσθ' Ἀβυσσινίῳ ἢ Ἀβυσσινίᾳ εἶναι τὸ καμῆς (χιτῶν). Τούτο εἶναι μακρὸν ὑποκάμισον ἐκ λευκοῦ ἢ χρωματιστοῦ λινοῦ ὑφάσματος μετὰ πολλῶν μικρῶν κουμβῶν ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ εἰς τὰς χεῖρας. Τὸ καμῆς ἐνίοτε κεντᾶται διὰ πολυτίμων κοσμημάτων ἐκ χρυσοῦ ἢ μαργαριτῶν καὶ ὑπὸ τοιαύτην διακόσμησιν δεικνύει τὴν εὐπορίαν ἢ τὰς μεγάλας ἐκδουλεύσεις εἰς

τὴν πατρίδα τοῦ φοροῦντος αὐτό. Πολύτιμον χρωματιστὸν σπρικόν καμῆς μετὰ λεπτοτάτων κεντημάτων δωρεῖται πολλάκις ὑπὸ τοῦ Νεγούσου εἰς τοὺς διακριθέντας ἐν τῷ πολέμῳ ἀντὶ τῶν ἐν χρήσει παρ' ἡμῖν παρασήμων. Τὸ πολύτιμον καμῆς δὲν φορεῖται πλέον ἐπὶ τῆς σαρκὸς, ἀλλ' ἐπ' ἄλλου ἀπλουστεροῦ καμῆς. Οἱ ἀνεπτυγμένοι Ἀβυσσίνιοι φέρουσιν ὑπὸ τὸ καμῆς πλατείας βράκας, ἀλλ' ὄχι πάντοτε. Ἐπὶ δὲ τοῦ καμῆς πάντοτε τίθεται ἠεπιτυλισσεται περὶ τὸν λαιμὸν καὶ τὰς χεῖρας, καλύπτον ὅλον τὸ σῶμα, τὸ λέβσα—ἐνδυμα τῶν ἀρχαίων. Τούτο εἶναι πλατὺ καὶ μακρὸν τεμάχιον λεπτοτάτου λευκοῦ ὑφάσματος. Τὸ λέβσα τιμᾶται ἀντὶ πολλῶν χρημάτων. Τούτο ἔχον τὰ ἄκρα ἐκ πορφυροῦ σπρικού δεικνύει τὴν εὐγένειαν τῆς καταγωγῆς τοῦ φέροντος αὐτό, ἀνευ δὲ τῶν ἐκ πορφυροῦ σπρικού ἄκρων φέρεται ὑπὸ πάντων ἀνευ ἐξαίρεσεως. Τὸ καμῆς καὶ τὸ λέβσα εἶναι τὸ σὺνήθες φέρεμα τῶν Ἀβυσσινίων, τὸ φερόμενον ὑπὸ πάντων, ἀπὸ τοῦ Νεγούσου ἕως τοῦ δούλου. Ἐπειτα ἀκολουθοῦσι τὰ τυχεῖα ἐνδύματα. Εἰς αὐτὰ ἀναφέρεται τὸ μπορνοῦς—ἐπενδύτου μελκνοῦ ἐριούχου ἀνευ χειρῶν κομβωνομένου περὶ τὸν λαιμὸν καὶ καλύπτον ὅλον τὸ σῶμα μέχρι τῶν ἀστραγάλων. Τὸ μπορνοῦς συνήθως τίθεται ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἐνδυμάτων καὶ χρησιμεύει πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῶν ἐπιρροῶν τῆς ἀτμοσφαιρας, διὰ τοῦτο φέρουσιν αὐτό μόνον κατὰ τὴν κακοκαιρίαν. Τοιοῦτον μπορνοῦς ἀλλ' ὀλίγον βραχυτέρον καὶ ἐκτενόμενον μόνον μέχρι τῆς ἐσθῆτος, ἥδη καλεῖται «μάκ». Τούτο κατασκευάζεται ἐκ μαλλίων προβάτου. Οἱ flaunter (λιμοκοντόροι) ἐν Ἀβυσσινίᾳ ἐπὶ πάντων τῶν συνήθων ἐνδυμάτων τ. ε. ἐπὶ τοῦ καμῆς καὶ λέβσα φέρουσι παράξενόν τι κάλυμμα καλούμενον «λιάμδα». Τούτο κατασκευάζεται ἐκ χρωματιστοῦ ἀτλαζίου ἢ καδιφῆ, κεντᾶται ἐκ πολυχρῶμων μαλλίων καὶ κατὰ τὴν ὄψιν διὰ πολυχρῶμων μαλλίων καὶ κατὰ τὴν ὄψιν ὁμοιάζει πρὸς τὸ μάλλινον μᾶκ—βραχὺ μπορνοῦς, ἀλλὰ μετὰ ταύτην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ κατωτάτη κυκλικὴ γραμμὴ τοῦ λιάμδα ἐξακολουθεῖ δι' ἀποτόμων πτυχῶν καὶ ἐλιγμῶν. Τὸ λιάμδα ἐκτενόμενον ἔχει τὸ σχῆμα ὀλοκλήρου δέρματος τοῦ θηρίου. Τὸ λιάμδα εἶναι ἡ ἐπίσημος στολὴ τῶν ἐν Ἀβυσσινίᾳ ἀνωτάτων ἀξιωματικῶν καὶ ἡγεμόνων, οἵτινες φέρουσι τοιαύτην στολὴν κεκοσμημένην διὰ χρυσοῦ καὶ πολυτίμων λίθων. Οἱ κυνηγοὶ φέρουσιν ἀντὶ τοῦ λιάμδα ὀλόκληρον δέρμα τῆς λεοπάρδου.

Οἱ Ἀβυσίνιοι στρατιῶται φέρουσιν ἐπὶ τοῦ καμῆς ζώνην ἐκ τῆς ὁποίας ἀναρτῶσι μακρὸν τοξοειδῆς ξίφος. Ἐν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ ὁ στρατιώτης κρατεῖ ἀσπίδα ἐκ δέρματος βοῦς κεκο-

σημμένην διὰ χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν πλακῶν, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ τὸ δόρυ. Οἱ ἡγεμόνες φέρουσι τὰ συνήθη ἐνδύματα τῶν Ἀβυσσινίων, τὴν δὲ κεφαλὴν των περικαλύπτουσι διὰ πῖλου ἐκ τριχῶν λέοντος μετὰ στενοῦ χρυσοῦ γαλονίου. Ὁ πῖλος οὗτος καλεῖται ρασ-ὄρχ τ. ε. χρυσῇ κεφαλῇ. Τὸν πῖλον τοῦτον δύνανται νὰ φέρωσιν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐπισήμων οἰκογενειῶν, οἱ ἡγεμόνες τῆς δυναστείας.

Τὸ τῶν γυναικῶν καὶ τοῦ κλήρου καμῆς—τὸ ὑποκάμισον πάντοτε ἔχει εὐρείας χειρίδας. Τὸ γυναικεῖον λέβσα διὰ τούτου μόνον διακρίνεται ὅτι περιβάλλει ὅλην τὴν κεφαλὴν καὶ κρέμαται μακρότερον τοῦ τῶν ἀνδρῶν, διότι τεμάχιον κῦτοῦ σύρεται ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ μπουνοῦς εἶναι τὸ αὐτὸ τῶν τε γυναικῶν καὶ τῶν ἀνδρῶν.

Ὡς ἀπλᾶ εἶναι τὰ ἐνδύματα τῶν Ἀβυσσινίων οὕτως ἀπλᾶ εἶναι καὶ αἱ κατοικίαι. Ἐν τῇ κατασκευῇ οἰκίας τινὸς λαμβάνουσι μέρος ἅπαντες οἱ γείτονες. Τινὲς φέρουσι τὸ ὑλικόν, ἄλλοι ἐγείρουσι τοὺς τοίχους, οἱ τρίτοι κατασκευάζουσι τὴν στέγην, ὅλον τοῦτο γίνεται ἀδελφικῶς, — διὰ τὸ εὐχαριστῶ. Χωρίσματα ἐν ταῖς οἰκίαις, ὡς τὰ ἡμέτερα δωμάτια, ἐν Ἀβυσσινίᾳ δὲν ὑπάρχουσι. Οἱ πλούσιοι ἀντὶ τῶν δωματιῶν ἔχουσι ἰδιαιτέρας οἰκοδομὰς. Ἡ μία χρησιμεύει ὡς κοιτῶν, ἡ ἄλλη ὡς μαγειρεῖον, ἡ τρίτη ὡς ἀποθήκη καὶ οὕτω καθεστῆς. Αἱ καλύβαι τῶν Ἀβυσσινίων μετὰ τῶν κωνικῶν στεγῶν των μακρόθεν φαίνονται ὡς μύκητες. Ὅταν παρατηρήσῃ τις μακρόθεν εἰς τὴν πόλιν, αὕτη περίστησιν ἰδιάζουσαν ὄψιν. Φαίνεται ὡς νὰ ἔρριπέ τις μετὰ τῶν θάμνων καὶ τῶν κρημνῶν ἐν ἀταξίᾳ εἰς ὄξυ ἀπολήγοντας πῖλους. Αἱ ἐκκλησίαι διακρίνονται τῶν καλυβῶν μόνον διὰ τοῦ μεγέθους των, οὐχὶ δὲ ἐκ τοῦ σχήματος καὶ ἐκ τοῦ, ὅτι ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς στέγης ἔχουσι σταυρόν. Οἱ πλούσιοι Ἀβυσσινιοὶ περιβάλλουσι τοὺς οἴκους των διὰ κήπων. Ἴδὲ φῶς εἰσέρχεται εἰς τὰ οἰκήματα μόνον διὰ τῆς θύρας καὶ ἐν μέρει ἐκ τῆς μικρᾶς ὀπῆς τῆς εὐρισκομένης μετὰ τῶν τοίχων καὶ τῆς ὀροφῆς. Ἐνεκα δὲ τούτου αἱ κατοικίαι τῶν Ἀβυσσινίων εἶναι ὑποκαίτοι. Ἡ διακόσμησις τῆς οἰκίας εἶναι ὑπονηχρά. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους στρώννυται ξηρὸν χόρτον. Ἀντὶ στρώματος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐκτείνεται δέρμα προβάτου καὶ ἐκτείνεται τεμάχιον ξύλου ἀντὶ προσκεφαλαίου. Ἐν ταῖς κατοικίαις τῶν πλουσίων τὰ στρώματα εἶναι συγκριτικῶς ἀναπαυτικώτερα. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πῆγνυται τέσσαρες πάσσαλοι, οἵτινες ὑποστηρίζουσι τὸ ἐκ λαρίων δικτυωτὸν χρησιμεῖον ὡς στρώμα, ἀντὶ δὲ προσκεφαλαίου τιθεν-

ται κατειργασμένα δέρματα. ἐν τῷ ἐδάφει στρώννυται δέρματα λεοπάρδων ἢ λεόντων. Ἴδου τὸ κάλλιστον ἐν τῷ οἰκήματι τοῦ πλουσίου. Τὴν πτωχὴν διακόσμησιν τοῦ οἴκου συμπληροῦσιν αἱ στρατιωτικαὶ ἐνδύμασι καὶ τὰ ὄπλα ἀνηρημένα ἐπὶ τῶν οἴκων καὶ δύο ἢ τρεῖς στάμνοι ἐν τῇ γωνίᾳ. Εἰκόνας ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν Ἀβυσσινίων δὲν ὑπάρχουσι διότι οἱ εἰκονογράφοι μόλις προφθάνουσι νὰ ζωγραφίσωσι τοιαύτας διὰ τὰς ἐκκλησίας. Ἐκτὸς τούτου οἱ Ἀβυστινιοὶ θεωροῦσιν ἀπρεπὲς νὰ τηρῶσιν ἐν καπιζομένῳ οἰκήματι εἰκόνας. Πρὸς διατήρησιν τῆς περιουσίας των οἱ πλούσιοι κατατευάζουσι ἰδιαιτέρας στερεὰς οἰκοδομὰς. Ἐν αὐταῖς οἱ οἰκοδοσοὶ φυλάττουσι τὰ πολύτιμα ὑψάσματα, τοὺς κρατῆρας, τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον. Πλούσιος θεωρεῖται ἐκεῖνος ὅστις ἔχει σάκκον πλήρη χρυσοῦ. (Ἐπεταὶ τὸ τέλος.)



## Ἡ ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

### EN INDIA

Οἱ Ἀγγλοὶ ἤδη ἐπὶ ἕνα περίπου αἰῶνα κατέχουσι τὴν Ἰνδίαν καὶ ὄχι ἀβασίμως ἐγκαιχώνται ἐπὶ τοῖς ἐπιτευχθείσιν ἀποτελέσμασιν ἐν τῇ διοικήσει καὶ τῇ πολιτικῇ. Ἡ διατήρησις τῆς τάξεως ἐν τῇ χώρᾳ, ἡ εἰσαγωγή τῆς δικαιοσύνης, ἡ ἀνάπτυξις τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας καὶ τὰ παρόμοια ἀποτελοῦσιν ἐν μόνον μέρος τοῦ ἔργου τῶν νικητῶν, τὸ ὅποσον οἱ Ἀγγλοὶ ἐκτελοῦσιν ὡς πρέπει. Ἀλλὰ δύναται τις νὰ εἴπῃ τὸ αὐτὸ περὶ τῶν ἄλλων αὐτῶν καθκόντων πρὸς τοὺς ἠττηθέντας; Οἱ νικηταὶ προσεπάθησαν νὰ ἀναπτύξωσι τὸν πλοῦτον καὶ τὴν εὐήμεριαν τῆς χώρας, νὰ ἐπενεργήσωσιν ἐπὶ τῶν ἡθῶν τῶν κατοίκων αὐτῆς, ἐπὶ τοῦ τρόπου τοῦ σκέπτεσθε καὶ ἐν γένει παρέσχον οὗτοι εἰς τὸν καθυποταχθέντα ὑπ' αὐτῶν λαὸν καλὸν τι ἢ τουλάχιστον νέον τι; Ἴδου αἱ ἐρωτήσεις τὰς ὁποίας ἀπευθύνει εἰς σύγχρονος Ἰνδὸς ἐπιστήμων, ὁ Πρωμάτχα Νάτ Μπότζ μέλος τοῦ ἐν Ἰνδία γεωλογικῷ συλλόγου, ἐν τῷ συγγράμματι του «Ἱστορία τοῦ Ἰνδικοῦ πολιτισμοῦ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ἀγγλων». Ὁ Πρωμάτχα Νάτ Μπότζ ἐξεπαιδύθη, ὡς φαίνεται, ἐν τινὶ κολλεγίῳ ἰδρυθέντι ὑπὸ τῶν Ἀγγλων ἐν Ἰνδία καὶ ἐκδηλοῖ μεγάλην πολυμαθεῖαν ἅμα δὲ καὶ τόλμην ἐν ταῖς κρίσεσι του. Εἰς τὴν ἐρώτησιν: ἐγένοντο οἱ Ἰνδοὶ εὐτυχέστεροι ἀπὸ τῆς κυριαρχίας των Ἀγγλων;— Οὗτος δὲν ἀποφασίζει νὰ εἴπῃ καὶ, ἀλλ' ἀναγνωρίζει ὅτι οἱ Ἰνδοὶ πρέπει ἐν πολλοῖς νὰ ἐξασκίωσι τοὺς νι-

κητάς των καὶ πολλὰ δύνανται παρ' αὐτῶν νὰ μάθωσιν. Ἄλλο ζήτημα εἶνε τὸ: δύνανται οἱ Ἰνδοὶ νὰ ἀγαπῶσι τοὺς Ἀγγλοὺς; Ὁ Πρωμάτχα ἀνευ φόβου λέγει: ὄχι. Οἱ Ἀγγλοὶ εἶνε λίαν ὀλιγόριθμοι ὅπως ἐπενεργήσωσιν ἐπὶ τοῦ ὄχλου, λίαν δύσκαμποι, πολὺ καταγίνονται διὰ τὸ ἐγῶ των ὥστε δὲν δύνανται νὰ ἐκλύσωσιν εἰς ἐξυτοὺς τὰς καρδίας ἐκεῖνων πρὸς τοὺς ὁποίους ἔρχονται εἰς συναφειαν. Οἱ Ἀγγλοὶ οὐδέποτε ἀναμιγνύονται πρὸς τοὺς ἠττηθέντας, δὲν λαμβάνουσι μέρος ἐν τῷ κοινῷ καὶ ἰδιωτικῷ αὐτῶν βίῳ, δὲν εἰσδύουσι εἰς αὐτὸν, ἐὰν δὲ κατορθώσωσι τι καλὸν ὑπὲρ τῶν ἠττηθέντων, ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει χειραγωγοῦνται οὐχὶ ἐκ τοῦ αἰσθήματος τῆς φιλίας ἀλλ' ἐκ πολιτικῶν σκοπῶν καὶ ἐκ τοιαύτης φιλανθρωπίας, ἣτις οὐδὲλλως θερμαίνει τὰς καρδίας ἐκεῖνων εἰς τοὺς ὁποίους αὕτη ἐξασκίεται.

Ὁ Πρωμάτχα ἀναγνωρίζων ὅτι οὐδέποτε οἱ Ἰνδοὶ θὰ ἀγαπήσωσι τοὺς Ἀγγλοὺς, ἐν τούτοις ἀποδίδει τὸ δίκαιον εἰς τοὺς τελευταίους, ὡς εἰς τοὺς εἰσαγαγόντας τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν πρόοδον ἐν τῇ χώρᾳ των. Ἰδία ἡ ἐπιρροὴ τῶν Ἀγγλων εὐεργετικῶς ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς γυναικὸς ἐν Ἰνδία. Ἡ γυνὴ ἐν ταῖς Ἰνδικαῖς κοινότησιν ἦν ἐστερημένη τῶν δικαιωμάτων οὐχὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ φύλου της, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῇ βάσει τῆς θέσεώς της ἐν ταύτῃ τῇ κοινωνίᾳ ἐν τῇ ιδιότητι θυγατρὸς, συζύγου ἢ χήρας. Ἡ θέσις αὕτη τίθησιν αὐτὴν εἰς παντοτεινὴν ἐξάρτησιν, ἀπὸ τοῦ λίκνου μέχρι τοῦ τάφου. Ὡς ἄνθρωπος αὕτη ἔχει τὰ αὐτὰ δικαιώματα ὡς καὶ ὁ ἀνὴρ, ἀλλ' ἀκριβῶς διότι αὕτη πάντοτε κατέχει τὴν θέσιν τῆς θυγατρὸς, συζύγου ἢ χήρας διατελεῖ ἐν αἰωνίᾳ ὑποταγῇ. Ἐν τούτοις, ἐν τοῖς λοιποῖς Ἰνδικαῖς νόμοις οὐδεὶς περὶ τούτου γίνεται λόγος· ἡ γυνὴ εἶνε ἐλευθέρη ὡς καὶ ὁ ἀνὴρ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ περιόδῳ τοῦ Ἰνδικοῦ πολιτισμοῦ αὕτη μόνη της ἐξέλεγε σύζυγον, μόνον βραδύτερον τοῦτο μεταβλήθη. Οἱ γονεῖς οἰκειοποιοῦντο τὸ δίκαιωμα τοῦ διαχειρίζεσθαι τὴν τύχην τῶν θυγατέρων των. Κατ' ἀρχὰς πάλιν δὲν ὑπάνδρευον τὰς θυγατέρας των πρὸ τῆς ἐνηλικιότητος αὐτῶν μετὰ ταῦτα ὁ ὄρος οὗτος τελείως καταφρονεῖται καὶ οἱ γονεῖς θεωροῦντες ἑαυτοὺς τελείως κυριάρχους τῶν θυγατέρων των ὑπάνδρευουσιν αὐτὰς ὅταν εὐρωσι τοῦτο κατάλληλον, ὅταν δὲ παρουσιάζεται ἐκτακτὸς τις εὐνοικῆ περίστασις, οὗτοι δὲν λαμβάνουσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ θυγάτηρ των ἀκόμη δὲν διήλθε τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Βραδύτερον οἱ πρόωμοι γάμοι γίνονται συνήθει καὶ ἀπιτελοῦσι τὸ σκιοῦν μέρος τοῦ Ἰνδικοῦ βίου. Τὰ στατιστικὰ διδόμενα συλλεγέντα κατὰ τὸ

1891 καταδεικνύουσι παράδοξα γεγονότα. Πλέον τῶν 221,114 γάμοι συνήφθησαν μετὰ κορασίδων μικροτέρων τῶν 6 ἐτῶν, καὶ 88,000 γάμοι μετὰ κορασίδων, αἰτινες ἀκόμη δὲν συνεπλήρωσαν τὸ πεμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν.

Ἐκαστος ἐνοεῖ τὰς βλάβας τὰς προερχομένας ἐκ τοιούτων γάμων διὰ τε τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν οἰκογένειαν· ἀποσιωπῶντες ἤδη τὰς ἄλλας συνεπείας τούτου τοῦ ἐθίμου, τοῦτο ἰδίᾳ ἐπιβλαβὲς εἶνε εἰς τὴν θέσιν τῆς γυναικὸς. Ἡ θέσις τῆς χήρας ἐν Ἰνδία δὲν εἶνε ἐπιφθονος, ἐν τούτοις ἐν οὐδεμιᾷ ἄλλῃ χώρᾳ ὑπάρχουσι τόσαι χῆραι καὶ πρὸς τούτοις τόσον νεαραὶ ὅσον ἐν Ἰνδία. Εἰς 51 ἑκατομμύρια ὑπάνδρευμένων γυναικῶν ἀναλογοῦσιν 9 ἑκατομμύρια χῆραι αἰτινες διάγουσιν ἀξιοθρηνητότατον βίον, διότι αἱ προλήψει. τῆς κοινοῦ δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν ἐκ δευτέρου συναψιν τοῦ γάμου.

Ἡ χηρεία πρέπει νὰ ἐξακολουθῇ καθ' ὅλον τὸν βίον. Αἰτία τῆς τοιαύτης ἀφυσικοῦ καταστάσεως τῶν πραγμάτων εἶνε, ὡς ἐνοεῖται, οἱ πρόωμοι γάμοι, διότι ἡ πενταεξαετής κορασις ὑπάνδρευομένη ἡλικιωμένη, ἐνίοτε τεσσαρακονταετὴ ἄνδρα προώμως χηρεύει.

Ὅποια ἡ τύχη τῆς χήρας ἐν τῇ Ἰνδικῇ κοινωνίᾳ, τοῦτο ἀρκούντως ἐξηκριβώθη ἐκ τῶν ἐκθέσεων τοῦ ἐν Μπομπῆ τὸ 1892 συγκαληθέντος κοινωνιστικοῦ συνεδρίου. Ἡ κόμη τῆς χήρας κείρεται ἐν διαστήματι ἐνὸς ἔτους αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς οἰκίας καὶ ἅπαντες ἀποβλέπουσιν εἰς αὐτὴν ὡς εἰς καταφρονούμενον ὃν ἐπισύραν ἐφ' ἑαυτοῦ τὴν ὄργην τοῦ Θεοῦ. Τὸ νὰ συναντήσῃ τις ἐν τῇ ὁδῷ χήραν θεωρεῖται κακὸς οἰωνός· τὸ νὰ ἀποβλέψῃ εἰς αὐτὴν—δηλοῖ ὅτι ἐβεβηλώθη. Καὶ πράγματι, τί περιεργον ὅτι αἱ χῆραι προετίμων τὸν ἐπὶ πυρὸς θάνατον τοιαύτης μακρᾶς ἀδόξου καὶ θλιβερᾶς ζωῆς; Ἐνεκα τούτου ἡ ὑπὸ τῶν Ἀγγλων ἀπαγόρευσις τῶν camu (ὁ ἐπὶ τῆς πυρᾶς θάνατος τῆς χήρας μετὰ τοῦ πτώματος τοῦ συζύγου της) ἀπήντησε τοιαύτην ἀντίστασιν μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ, παρ' ὅλας τὰς καταδιώξεις τῶν ἀγγλικῶν ἀρχῶν, τοῦτο τὸ ἔθιμον ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐπιμόνως διετηρήθη ἐν τῇ Ἰνδικῇ κοινωνίᾳ.

Ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ βαρβάρου τούτου ἐθίμου ἦν τὸ πρῶτον διάβημα τὸ ὅποσον ἐποίησαν οἱ Ἀγγλοὶ ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῆς θέσεως τῆς γυναικὸς ἐν ταῖς Ἰνδία. Ἄλλ' αὕτη καθ' ἑαυτὴν αὕτη ἡ ἀπαγόρευσις δὲν δύναται νὰ φέρῃ μεγάλην ὠφέλειαν ἂν δὲν μεταβληθῶσι κατὰ τινὰ βαθμὸν οἱ ὄροι τῆς θέσεως τῶν χηρῶν. Ἐπρεπε νὰ κατορθώσωσιν ὅπως ἐπιτραπῇ ὁ δευτέρος γάμος εἰς τὰς χήρας, ὅπως ἀφαιρεθῇ ἡ ἐπονείδιστος κηλις τὴν ὁποίαν αὐταὶ φέρουσι

καθ' άπκταν την ζωήν των. Καί έντχθη ώς και έν τώζητήματι περί τών (samu)ή ίνδικήκυ- βέρνησις εύρεν ύπτήριζιν παρά τούς εύπαιδευ- τους Ίνδούς, οίτινες διωργάνωσαν φιλελεύθερον σύνδεσμον ύποστηρίζοντα άπάσας τές μεταρ- ρυθμίσεις και σκοπούντα την ύποστηρίζιν της τύχης τών χηρών και την κατανίχθιν τών προ- λήψεων της κοινωνίας. Χάρις εις τας συνενωθει- προσπαθείας, κατά τή 1856 έξεδόθη νόμος επί- τρέπων εις τας χήρας την έκ δευτέρου ύπαν- δρειαίν. Άλλ' ώς έννοείται, όλίγον ήτο μία επί- τρεψις, έπρεπε να προσελκυσθ ή προς τή μέρος του νόμου ή κοινή γνώμη. Δυστυχώς, τούτο κατε- δείχθη δυσχερές και μέχρι της σήμερον, παρ' ε- λην τήν ενεργητικήν πάλην κατά τών κοινών προλήψεων τή περί τών χηρών ζήτημα έλάχιστα έχωρθε προς τά εμπρός καιτοι ή θέσις αυτών έν τισι χώραις της Ίνδίας έγένητο επί πολύ άνεκτή. Έν τούτοις οι δεύτροι γάμου εινε σπά- νιοι και συμποσούνται εις εκατοντάδας τινάς καθ' όλην την Ίνδία, ακόμη δε βαθέως δια- τελει έρριζωμένη ή πεποιθησις ότι ό μετά χήρας γάμος επιθέσει έπονείδιστον κηλίδα εις τόν άν- θρωπον.

Η τρίτη ή σπουδαιότατη μεταρρίθμησις, ήτις αναφέρεται επίσης εις την θέσιν της γυναικός επεξεργάζεται επί του παρόντος υπό τών Άγ- γλων. αυτή εινε—ή άπαγόρευσις τών πρώιμων γάμων. Καί έν τούτφ τή ζήτηματι ή πεπολι- τισμένη ίνδική κοινωνία συνεργάζεται μετά της ίνδικής κυβερνήσεως και τή κύριον εμπόδιον εύ- ρίσκεται έν τή πάλη προς τας βαθέως ριζοθεί- σασ προλήψεις του όχλου. Πρέπει να ήλπίσωμεν ότι όλίγον κατ' όλίγον αί προλήψεις θα δι- σκεδασθώσι και τή μεταρρυθμιστικήν πνευμα ή είσδύση εις τά στρώματα του λαου. Είς τούτο αναμφιδότως περικλείεται τή έργον τή όποτον οι Άγγλοι ήρξαντο έν Ίνδία, οιτινες πραγματι- κώς εισάγουσιν εις την χώραν την άνάπτυξιν και τόν πολιτισμόν, όστις και άνυγνοϊζεται υπό πάντων τών εύπαιδευτων Ίνδών καιτοι οι- τοι μισούσι τούς Άγγλους διά την ύπεροπι- κήν αυτών συμπεριφοράν προς πάντας τούς άν- θρώπους οιτινες δέν έχουσ. τή δικαιομα να λο- γίζονται αίοιοι της όμιχλώδους Άλβιδόνης, ίδια δε προς εκείνους οιτινες κατά την γνώμη αυτών άνηκουσιν εις την κατωτάτην φυλήν.



### Η ΝΗΣΟΣ ΦΟΡΜΟΖΑ

Είς περιφανή Άγγλος πολιτικός άνήρ πρό τινος χρόνου έξεφράσθη ούτως (οι πόλειμοι εινε οι άρι- στοι επαναληπταί [repeater] της γεωγραφίας) ούτοι υπενθυμίζουσι τας λησημονηθείσας γνώσεις εκ της

γεωγραφίας περί πάντων τών τόπων και τών χωρών ένθα διεξάγονται πολεμικά έργα ή ένεκα τών όπο- ιων έκκαίεται ό πόλεμος. Οι λίγοι ούτοι του Άγ- γλου διπλωμάτου επιθεβαιούνται προκειμένου του λόγου περί της νήσου Φορμόζης. Η νήσος αυτή δι- ατελοόσα έν λήθη, χάρις εις τόν σινο-ιαπωνικόν πόλεμον επέσπασε την προσοχήν παντός του αναγι- νώσκοντος δημοσίου. Αυτη πρότερον άνήκουσα εις την Κίναν έμελλε μετά τόν άτυχή τοίς Σίνας πό- λεμον να προσαρτηθ ή εις την Ίαπωνία. Ίδου ένε- κα τούτου, κατ' άρχάς οι διπλωμάται, έπειτα δε τή αναγινώσκον δημοσίον, ήρξατο να ένδιαφέρηται επί της τείως άγνώστου ή τουλάχιστον όλίγον ένδη αφε- ρούσης ταύτης νήσου.

Δυσκόλως δε ήδύνατό τις να ένδιαφέρηται διά ταύ- την την νήσον της όποιος τή μόδιον αξιόσημειωτων ήν ή άδιάδοτος λάσπη. Ούτω τουλάχιστον επιθε- βασιό ό Γάλλος Πηλέ έν τή περιγραφή του της Φορ- μόζης. Ύποθέτομεν ότι ό Γάλλος tourist, ως φαί- νεται, δέν παρετήρησεν έν τή επισκεψθείση χώρα τόν έλέφαντα και περιορίσθη μόνον, εις τήν έντομο- λογικήν σημείωσιν περί τών κωνώπων της νήσου. Ούτος δέν παρετήρησε τά μεγάλα έκ καρποφόρον δένδρων συκείμενα δάση, τή ζακχαροκάλαμον, τή ό- ρύζιον, τή gingembre, τόν άραόσιον, τούς άνανά- νους, τας Βανάνους, τή mango, τή μισγοκάρα και τή άλλα προϊόντα της καλλιέργειας. Έν τούτοις αύ- τή τή όνομα (Φορμόζα) σημαίνον (ώραία) ύποδει- κνύει την καλλονήν της ούσεως της άδίκως κακολο- γούμενης υπό του Γάλλου touriste νήσου. Ούτως απέκάλεσαν την νήσον οι πρώτοι κατακτηταί της νήσου Φορμόζης οι Πορτογάλλοι, οιτινες κατεθέ- λθησαν υπό της έψευδος τών όρέων και τών ήμιστεί- ων χρησιμευόντων αυτοίς ώς φάρμακα. Οι Πορτογάλλοι κυριεύσαντες (την ώραίαν νήσον) δέν ήδυνήθησαν επί πολύν χρόνον να κρατήσωσιν αυτήν έν τή έξου- σία των και υπεχώρησαν τόν τόπον εις τούς Ισπα- νούς και Όλλανδούς. Η κυριαρχία τών Όλλανδών έξηκολούθησε μέχρι του δευτέρου ήμίσεως του δε- κάτου έβδομου αιώνου, ότε τόν θρόνον της Κίνας κατέλαθεν ή μαντζουρική δυναστεία. Η πρώσις της άρχίας δυναστείας τών Μγγων προσέκλεισεν έν Κίνα ταραχάς τας όποιος έπωφεληθείς, ό Κόκσιγκ, διοικητής της επαρχίας Αικία, άνεκήρυσεν έκυτον άνεξόστητον από της Κίνας βασιλείαν. Ούτος βλέπων ότι δέν δύναται να άντιστ ή έν τή ήπειρω κατά της δυναμείας τών Μαντζουρων επέστησε τήν ποιογήν του επί της Φορμόζης. Ούτος έν άγνοία τών Όλ- λανδών απέβίβασθη μετά 25,000 στρατιωτών έν τή πρωτευούση της νήσου Τάι-βαν-φου, έπολιόρησε τόν λιμένα και απέκοψε πΐσαν συγκοινωνία μεταξύ του όχυρωματός Ζελάνθη και της πόλεως. Μετά πολιορκίαν έννεα μηνών ό Κόκσιγκ ήλωσε τή όχύρωμα και εκούσευσε την πόλιν. Ο Κόκσιγκ άφήσας έλευ- θέραν την έξοδον εις τούς Όλλανδούς άνεκρηρύχθη βασιλεύς της Φορμόζης. Τοιουτοτρόπως κατά τή 1662 ήλθε έν τή νήσω ή κυριαρχία τών Όλλανδών. Ο Κόκσιγκ δέν έδουλευσεν επί πολύν χρόνον ούτος διά προσδοσίας έφρονέθη υπό τών Κινέζων. Έπί τών διαδόχων αυτου ή νήσος διετήρησε την άνεξοστησίαν της μέχρι του 1683 ότε εκούσιως προστηθή εις τήν Σινικήν αυτοκρατορίαν.

Η Φορμόζα καταλαμβάνει έδαφος 38,803 τετρα- γωνικών χιλιομέτρων έχει δε πλάτος έν τή πλατυ- τέρφ τόπφ 110 χιλιομέτρα. Τοιουτοτρόπως ή νήσος

Φορμόζα κατά τή μέγεθος της επιφανείας της εινε όλίγον μικροτέρα της Δανίας.

Σερά όρειν διαίρει την Φορμόζαν εις δύο ίσα σχεδόν μέρη έκ βορρά προς νότον. Η ύψηλοτάτη κορυφή της ήραισειώδους ταύτης σειράς τών όρέων, καλουμένη Μορριζον, έχει 3,600 μέτρων ύψος. Προς άνατολάς της κυρίας σειράς άρχεται ή όρεινή χώρα της νήσου, προς δυσμάς τή άρος εινε χθμαλόν και τελματωές. Τή ζών της Φορμόζης εινε πολλή έκ τών έχθρων του άνθρώπου θηρίων εινε ό κροκό- δειλος όστις κατά πλήθην εύρίσκειται έν τούς ποταμούς της νήσου εις τά όρη και τας έκτεταμένας βοσκός περιέρχουσαι άγέλαι άγρίων βουδάλων σηνών και άλλων κερασφόρον ζώων. Η βλάστησις της νήσου εινε λίαν πλουσία. Τή δάση έν άφθονία καλύπτουσι την επιφανείαν αυτης. Ένταύθα άπαντάσι παντοειδή όπωροφόρα δένδρα έν τε τή βορείφ και τή νοτίφ τόπφ. Τή ζακχαροκάλαμον εινε τή τσειότατα καλ- λιεργημένον και τή πλουσία προσόδους έκ του έμ- πορίου άποφέρειν. Τή εισαγωγικόν έμπόριον της νή- σου άποτελείται κυρίως έκ του όπιου, τή όποτον κατά μέγιστον καταναλίσκονται υπό τών κατοίκων. Τή έμπόριον διεξάγεται κατ' έξοχήν υπό τών Εύ- ρωπαϊκων εταιριών αιτινες κατώρθωσαν ένταύθα να άποκατασταθώσι παρ' όλην την άγριοτητα τών έγ- χωρίων. Αί πλειόστοι εταιρία εινε άμερικανική, άγγλική και γερμανική. Η Ίταλία κατά τή 1872 έπειράθη να ιδρύση άποικίαν έν Φορμόζη, αλλά μετ' ου πολύν χρόνον ήναγκάσθη να παρατηρή τή σχε- δίου της. Πρδ ένός έτους ή Γερμανία προέτεινε εις την Κίνα να άγοράση την Φορμόζαν άντι πέντε εκατομμυρίων δολλαρίων, αλλά ή πρόοσις αυτή ά- περρίφθη υπό της Κίνας.

Τή κλίμα της Φορμόζης εινε τροπικόν έντός του βορείου αυτης μερους έν τή όπέφ ή χειμώδ εινε ψυχρό και λίαν βορκερός. Έν τή λοιπή μέρει της νήσου κατώτερον τών 24 μερών πλάτους ή χειμώδ εινε ό άριστος καιός του έτους. πάντοτε άνέφελος ούρανός, καθαρός διαφανής άήρ, θερμά ήμέραι και μεγαλοπρεπέις νύκτες. Κατ ήν τήν Άποίλιον άρχεται τρομαρός κύσων όστις εινε άνυπόφορος ένεκα της ξηρότητος της άτιμοσφαίρας και της έλλείψεως τών άνέμων. Τότε ξηραίνονται οι ποταμοί, ή δε βλάστη- σις κτηρινίζει υπό τήν λάψιν τών θερμών ακτίνων του ήλιου. Κατ ή Μάιον άρχεται ό βορκερός καιός του έτους ή βορρή σχεδόν καθ' έκάστην κρουνηρόν όρει υέγοι του Σεπτεμβρίου. Μετ τών βορων ευ- φανίζονται οι κώνωπες και οι όφεις έν τούς παρα- λίους δασώδεις τόποις μίνεται ό πυρετός. Κατ ήν Αύγουστον έπαντες οι ποταμοί ύπεροπλοώνται, αί χαοάδοι και αί κοιλάδες μεταβάλλονται εις λίμνας, πανταχυ έκ τών όρέων όρει τή ύδωρ. Τοιουτοτρό- πως έν τή νοτίφ Φορμόζη μόνον δύο καιροί του έ- τους ύπείγουσιν, ό ξηρός και ό βορκερός συναδεύ- μενοι υπό διαφόρων μυσώνων. Πρδ βορων δέν ά- παντα τοιαύτην άπότομον διαφορήν και ή μεταβασις έκ του χειμώδ εις τή θέρους και έκ τή θέρους εις τήν χειμώδ γίνετα βαθμηρόν. Οι σεισμοί έν Φορ- μόζη εινε συχνόί άλλ' όχι ισχυροί, περιούζονται δε εις έλαφράς όνησεις συνοδευόμενες υπό ύπογειού κρότου.

Ο πληθυσμός του βορείου μερους της νήσου σύγκεται εκ Κινέζων, έξ όλίγων ύποταχθέντων έγ- χωρίων και έκ τών ούτω καλουμένων Γακξάων, ά- πογόνων τών πρώτων ύποτελών του Ουρανίου Κρά-

τους έγκαταστάτων έν τή νήσφ, του δε νοτίου—εκ νομάδων φυλών κατά τας κινεζικας πηγάς ό πλη- θυσμός υπερβαίνει τή 40 εκατομμύρια, κατά δε τόν πρόξενον της Ρωσίας Λαγόσκην, οι κάτοικοι συμπο- σούνται εις 3,600,000. Οι πλειόστοι κάτοικοι εινε Κινέζοι έγγχώριοι. Οι έγγχώριοι εινε συγκριτικώς ό- λιγοί. Έν όλη δε τή νήσφ άριθμούνται εις 200,000.

Κατά τόν περιηγητήν Παύλον Ίμπις, όστις περι- ελθών πεζή όλην την νήσον είδικώς ήρέσθησε τόν βίον τών έγγχωρίων—οί Κινέζοι της Φορμόζης δέν εινε εκείνοι οι Κινέζοι τούς όποιους συναντώμεν έν ταις πόλεσι της Αμερικης ένθα ούτοι κατελήθησαν υπό της μακίας να θησαυρίζωσι δολλάρια. Ένταύθα δέν εκπλήττει ήμιας ή πτωχία και ή άθλιότης, δέν προσβάλλει ή άγροικία και ή βαρβαρότης, ή δε τιμι- ότης και φιλοξενίας αφήνουσιν εις ήμιας εύάρεστα έν- θύμια.

Περί τών έγγχωρίων δυναται τις να εψη ότι ούτοι προ-όλιγου έξήλθον της άγρίας καταστάσεως. Τινές έγγχώριοι φυλαί διακρίνονται επί τή μεγάλη των θη- ριωδά, όργή και φιλεκδικία. Εκεινα αί φυλαί αιτι- νες πολλάκις συκοινωνούσι προς τούς Κινέζους φέ- ρουσι πενηχρόν τή ένδύμα, αί δε λοιπαί βαδίζουσιν ό- λόγουμαι. Αί φυλαί αύται πάντοτε έχθρικώς διάκειν- ται προς τούς Κινέζους, οιτινες ύπερτερούσι τούς έχ- θρούς των διά της φυσικής δυνάμειος, της εύστροφίας και της διανοητικής των άναπτύξεως. Έν γειτονεία προς τας νομαδικας και φιλοπολέμους φυλάς κατοι- κώσι φυλαί καταγινομένης εις την γεωργίαν αιτινες ένεκα τών περιστάσεων πάντοτε εινε όπλισμένοι, πάντοτε εινε έτοιμοι προς άμυναν.

Αί πόλεις και οι λιμένες της Φορμόζης δέν δια- κρίνονται επί πλούτφ και καλλονή. Η πρωτευούσα της νήσου Τάι-βαν-φου εινε άκαθαρος. Ο θαλάσ- σιος άνεμος σπανίως φθάει εις αυτήν όπωσ κατα- φύξη την άνυπόφορον πνιγμονήν ήτις πάντοτε επι- κρατεί έν τή πόλει. Ο όρμος Τακάρ μετά μικράς πολίχνης μόλις δύναται να περιλόθη 5—6 πλοία. Άνωθεν του όρμου Λόγκ-Κίο εύρίσκειται ζωρή πό- λεις, εις την όποιαν έρχονται όπωσ έμπορευθώσιν οι ειρηνικοί έγγχώριοι και άγοράσωσι τή Εύρωπαϊκά και Κινεζικά έμπορεύματα. Αί πόλεις Τακάο, Ταυσούη, Κελογκ και Τάι-βαν-φου ήνοίγησαν διά τή έξωτε- ρικόν έμπόριον από του 1858. Τή έμπόριον κατ' έξοχήν συγκεντρούται έν Ταυσούη και Τακάφ. Έν άμφοτέροις ταις πόλεσιν υπάρχουν τελωνεία. Έκ της Τακάου και Τάι-βαν-φου έξάγεται κυρίως ζακ- χαρις, εκ δε της Ταυσούης—τίον, κάμφορα και γαι- άνθρακες, εκ της Κελοούγης—μόνον γαιάνθρακες. Είς τή περίε της Κελοούγης εύρίσκονται πλούσια στόμα- ματα γαιανθράκων, άλλ ή ταύτα ακόμη όλίγον εκμε- τаллеούνται. Η έφόσις εξαγωγή τού γαιάνθρακος δέν υπερβαίνει τας 55,000 τόνων

Τή τακτικήν μετά της Φορμόζης έμπόριον επί πολύ δυσχεραίνεται ένεκα της έλλείψεως άνιούνων λιμένων. τινές, ίδια δε οι προς νότον λιμένες, εινε επικινδυνώταται διά τά πλοία τή όποια ταχέως μετά την εμφάνισιν των σημείων της καταγίδος άποσύ- ρονται. Ούτοι εινε και άλλως επιφοβοι. Περί τούς νοτίους λιμένας ισχυρώς άνεπτύχθη ή πειρατεία και ή ληστεία ήτις ένιστε άπολήγει εις τή ύψιστον ση- μεϊον της ώμότητος. Κατ ή 1870 ληστοί διήρ- πασαν πολλά ναυαγήσαντα πλοία ένός πλοίου κατέ- σφαξαν όλους τούς ναυαγούς άνερχομένου εις 54.

Ἐπειδὴ τὸ πλοῖον τοῦτο ἦν Ἰαπωνικὸν ἢ Ἰαπωνικὴ κυβέρνησις ἀπέστειλε κατὰ τὸ 1874 πολυάριθμον στρατὸν ὅστις ὑπέστη τὰ πάνδεινα κατὰ τὴν κατάδωξιν τῶν ἐγγυρίων φιλοπολέμων φυλῶν ἐν τοῖς παρθενικοῖς δάσει καὶ τοῖς ἀπροσβάτοις ὄρεσι τῆς Φορμόζης. Οἱ Ἰάπωνες ἀπώλεσαν ἕνεκα τῶν μαχῶν καὶ τοῦ πυρετοῦ οὐκ ὀλίγους στρατιώτας. Ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἐτελείωσε κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1874 εἰς τοὺς διὰ συνθήκης κλεισθείσης ἐν Πεκίνω κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Κινέζοι ὑπεχρεώοντο νὰ καταβάλωσιν εἰς τοὺς Ἰάπωνας 500,000 τάελ πρὸς ἀπότισιν τῶν δαπανῶν τοῦ πολέμου καὶ ἀνεγνωρίσθησαν ὑπεύθυνοι διὰ πάσης τῆς περιπτώσεως τῆς πειρατείας καὶ ληστείας ἐν τῇ Φορμόζῃ καὶ ἐν τοῖς παραλίαις τῆς Κίνας. Ἡ ἐκστρατεία τῆς Ἰαπωνίας ἔθεσε κατὰ τινα βαθμὸν πέρας εἰς τὴν πειρατεῖαν παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Φορμόζης, καὶ ἐντούτοις μέχρι τῆς σήμερον πάντως περιπτώσεις μικρῶν πειρατειῶν. Ἀγριωτῆ καὶ Ἰηριώδης φυλὴ οἱ Μπουτάνοι ἐν ταῖς ληστεῖαις ταῖς συνοδευούσαις τὰ παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Φορμόζης ναυάγια οἱ Μπουτάνοι ὀρέπουσι τὴν δάφνην τοῦ πρωτείου. Οὗτοι κατέσφαξαν ὅλον τὸ πλήρωμα τοῦ Ἀμερικανικοῦ πλοίου Rover. Εὐθὺς ὡς ἔμαθε τὸ βανδαλικὸν τοῦτο κίνημα τῶν ἐγγυρίων ὁ πρόξενος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἀπῆλθεν εἰς τὸν ὄρμον Ἀδγκ-Κίο· διὰ τῆς πανουργίας ἐπιμονῆς καὶ μακρῶν διαπραγματεύσεων μετὰ τῶν ἐγγυρίων κατώρθωσε νὰ συνάψῃ μετὰ τῶν ἀρχηγῶν τῶν ἀγριωτῶν φυλῶν συμφωνίαν καθ' ἣν οἱ ἐγγύριοι ὑπέσγοντο νὰ φείδωνται τῆς ζωῆς τῶν ναυαγούντων ξένων. Συνεφωνήθη ὅπως κατὰ τὰ ναυάγια τὰ συμβαίνοντα παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Φορμόζης μετὰ τὸ ποταμοῦ Τιούη-Λαδὸρ πρὸς ἀνατολὰς καὶ τοῦ ὄρμου Ἀδγκ-Κίου πρὸς δυσμὰς τὸ πλήρωμα καὶ οἱ ἐπιβάται τῶν πλοίων μὴ σφάζωνται ἀλλ' ἐξαγοράζονται διὰ λύτρων ὑπὸ τοῦ πρόξενου. Ἡ συμφωνία αὕτη διετρήθη ἐπὶ τινα χρόνον, ἀλλ' αἱ ἀγριοὶ ἔδει τῶν Μπουτάνων ὑπερίσχυσαν οἱ δὲ ναυαγοὶ πάλιν θανατοῦνται. Τὸ κύριον ἀντικείμενον τῆς εισαγωγῆς ἐν Τακάφ καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς λιμέσι τῆς Φορμόζης εἶνε τὸ ὄπιον τὸ ὄπιον μεγάλως καταναλίσκεται διότι τὰ τρία τέταρτα τοῦ κινεζικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Φορμόζης κινεζοῦσιν ὄπιον.

## Ἡ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

### ΠΡΟ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΙΑΣ

[Ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων

τοῦ Ρώσου Ἐπισκόπου ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ]

Μετὰ τοῦ ὀνόματος τῆς Παλαιστίνης, μετὰ τῆς κλήσεως ἐκάστη πόλεως, τόπου, ὄρους, ποταμοῦ εὕρισκόμενον ἐν τῇ Ἁγία Γῆ ἀκουσίως ἀνακλύπτουσιν ἐν τῇ φαντασίᾳ ἐκάστου εἶναι αἱ ἰδανικαὶ παραστάσεις καὶ αἱ εἰκόνες αἱ δημοιογούμεναι ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Εὐαγγελικῆς ἱστορίας. Εἶναι λίαν φυσικὴ ἡ ἐπιθυμία τῆς προσκυνήσεως τῶν τόπων μετὰ τῶν ὁποίων ἔζη καὶ ἐκήρυττεν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, τῆς διαμονῆς ἐν τούτοις τοῖς τόποις, οἵτινες διετήρησαν τὰ ἔχνη τοῦ παρελθόντος βίου,

Ἐπὶ ταύτης τῆς ἐπιθυμίας κινούμενοι πολλοὶ προσκυνηταὶ ὑπέφερον τὰ πάνδεινα, ὅπως ἐπισκεφθῶσι καὶ προσκυνήσωσι τὴν Ἁγίαν Γῆν. Τελεῖα ἀπογοήτευσις καὶ ἀγανάκτησις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦσαν τὸ μόνον ἀποτέλεσμα τοῦ τοιοῦτου εἶδους τῶν περιηγήσεων. Ἄπασαι αἱ ἰδανικαὶ παραστάσεις, ἅπασαι αἱ φαντασίαι διελύοντο ὡς πομφόλυγες σάπωνος ἐνώπιον τῆς ἀπαισίου πραγματικότητος. Σπανίως ὁ προσκυνητὴς θὰ συνεβούλευε καὶ ἕτερον ν' ἀκολουθήσῃ τὸ παράδειγμά του, ἐκεῖνος ὅστις δὲν ἐπεθύμει νὰ ἀπολέσῃ τὰς καθαρὰς ἐκείνας καὶ ὑψηλὰς παραστάσεις τὰς ὁποίας παρέχει αὐτῷ τὸ Εὐαγγέλιον. Εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν τοιούτων προσκυνητῶν ἀνήκε καὶ ὁ περιφανὴς ἐπὶ μορφῶσι καὶ πολυμαθεῖα Ρώσος ἐπίσκοπος Πορφύριος Οὐσπένσκις, ὅστις ἐπεσκέφθη τὴν Παλαιστίνην πρὸ πεντήκοντα περίπου ἐτῶν. Οὗτος διὰ τῆς εὐλαθείας τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῆς προσοχῆς καὶ τῆς ἐπιμελείας τοῦ ἱστορικοῦ—ἀρχαιολογοῦ ἐπεσκέφθη ἅπαντας τοὺς κυρίους καὶ δευτεροβάθμιους τόπους τοὺς μνημονευμένους ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ καταχωρῶν ἐν τῷ ἡμερολογίῳ του τὰς περιέργους ἐπιγραφὰς, ἰχνογραφῶν τὰ σχέδια τῶν σπουδαιότερων κτιρίων καὶ τὰς τοποθεσίας, μεταφράζων τὰ χειρόγραφα, καὶ προσεχτικῶς παρατηρῶν τὸν περιβάλλοντα αὐτὸν βίον, τὸ πρῶτον μέρος τοῦτου τοῦ περιέργου ἡμερολογίου ἐπιγραφομένου ὑπὸ τοῦ συγγραφέως «Κνίγα μπιτιγιά μωεγὸ» ἐξεδόθη κατὰ τὸ π.ε. ἔπ' ἐσχάτων δὲ ἐξεδόθη τὸ δεύτερον μέρος περιλαμβανὸν τὰς ἀναμνήσεις τοῦ 1844 καὶ 1845 ἐτῶν.

Μὴ ἐνδιατρίβοντες ἐπὶ τοῦ πλουσίου ἱστορικοῦ—ἀρχαιολογικοῦ ὕλικου τοῦ περιεχομένου ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τοῦ ἡμερολογίου, ἀναφέρωμεν μόνον ἀποσπάσματα τινὰ τὰ ὁποῖα διεκρινίζουσι τὸν βίον καὶ τὰ ἦθη τῶν χριστιανῶν τῆς Παλαιστίνης. Ὁ Ἐπίσκοπος Πορφύριος μετὰ θλίψεως καὶ ἀγανακτικῆς περιγράφει ὅλην σειρὰν ἐτοιμορρόπων, διατηρουμένων ἐν κακῇ καταστάσει ναῶν. Οἱ ἀπολέσαντες τὸ φυσικὸν χρῶμά των τοῖχοι, καταμέλανοι καὶ ἐτοιμόρροποι,—διηγεῖται οὗτος περὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐπισκεφθείσης Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐν Γάζῃ.—παρέχουσιν εἰς αὐτὴν ὄψιν θλιβερὰν καὶ πενιχρὰν καίτοι αὕτη τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἔλαμπε διὰ τῶν μαρμαρίνων μεγάλων κυνῶν ἱσταμένων παρὰ τοὺς τοίχους· ἐκ τῶν ὁποίων περιεσώθησαν δύο μόνον ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας ἀπέναντι ἀλλήλων. Ἐμπροσθεν τοῦ γυναικονίτου εὐρίσκονται δύο λίθινα βαπτιστήρια: τὸ ἐν διὰ τὸ βάπτισμα τῶν ἐνηλίκων, τὸ δὲ ἄλλο—διὰ τὸ τῶν νηπίων. Ἡ Ἐκκλησία δὲν διατηρεῖται ἐν καθαριότητι. Ἐν τῷ Ἁγίῳ Βήματι

καὶ πανταχοῦ εἶναι ἐρριμμένοι φιάλαι, ἄγγεα, κρανία νεκρῶν· τὰ πάντα εἶναι κεκαλυμμένα διὰ κονιορτοῦ καὶ πηλοῦ. Τὸ εἰκονοστάσιον εἶνε παλαιὸν καὶ ἀτελέστατον. Ἄλλην φορὰν ὁ Ἐπίσκοπος Πορφύριος ἠθέλησε νὰ ἴδῃ μίαν Ἐκκλησίαν ἐν τῷ χωρίῳ Δζεμπὲλ οἰκοδομηθεῖσαν ἐξ ἔτη πρὸ τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ. «Τὰς κλεῖδας τῆς Ἐκκλησίας ἐκράτει μία γυνὴ—γράφει οὗτος,—καὶ αὕτη ἀμφέβαλλε: νὰ μὲ ἀφήσῃ νὰ εἰσέλθω ἢ ὄχι· ἐντροπὴ εἶνε, ἔλεγεν αὕτη ἐν τῇ ἀπλότητί της, — νὰ σὰς δεῖξω τὴν πτωχοτάτην ἡμῶν Ἐκκλησίαν. Ἡ ἀπλοϊκὴ ἀθῶα αἰδημοσύνη αὐτῆς ἐμάλαξε τὴν καρδίαν μου καὶ τῇ εἶπον ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρχουσι πολλαὶ πλούσιαι Ἐκκλησίαι, ἀλλ' ὅτι ἐγὼ θέλω νὰ προσευχηθῶ ἐν τῷ πτωχῷ τούτῳ ναῷ. Ἡ Ἄραψ ἤνοιξε τὴν θύραν τῆς Ἐκκλησίας. Εἰσῆλθον καὶ δὲν ἐνόησα ποῦ εἰσῆλθον. Τοῦτο ἦτο πρὸ ὀλίγων χρόνων κατεσκευασμένη μικρὰ τετραγώνου αἰθουσα, ἀλλ' οὔτε ἅγια τράπεζα, οὔτε εἰκονοστάσιον, οὔτε μίαν εἰκὼν ὑπῆρχε, ἀντὶ ἁγίας τραπέζης ὑπῆρχεν εἰς ἀκάθαρτος στῦλος καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔκειτο ἀκάθαρτα ράκη ἐν τοῖς ὁποίοις ἦτο περιτετυλιγμένον ἀντικείμενον τι, πιθανῶς, χειρόγραφον Εὐαγγέλιον· ἐκ τῆς θλίψεως τὴν ὁποίαν ἠσθάνθη δὲν ἠθέλησα νὰ ἐξελέξω αὐτό. Ἡ καρδία μου ἔτρεμεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ζήλου περὶ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκ τῆς ἀγανακτικῆς κατατῶν Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτοῦ διὰ τὴν τελεῖαν ἀμεριμνησίαν περὶ τοῦ ποιμνίου των». Ὁ Ἐπίσκοπος Πορφύριος ἠγανάκτει διὰ τὴν ἀμέλειαν τοῦ σκοτεινοῦ καὶ ἀπαιδεύτου Ὁρθοδόξου ἐγγυρίου κλήρου, ὁ ὁποῖος ἀφηνε τοὺς ναοὺς εἰς τοιαύτην τρομερὰν κατάστασιν. Ἐν τούτοις δὲν δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι οὗτος ὁ κλήρος δὲν οὐναισθάνεται τὸ σφάλμα του. Οἱ ἱερεῖς ἐντρέπονται νὰ ἀνοίγωσι τὰς ἐκκλησίας των, πλήρης κονιορτοῦ καὶ νὰ ἀφήνωσιν ἐλευθέραν τὴν εἰς αὐτάς εἰσοδὸν τῶν ξένων (τῶν ἀσυνηθιστῶν) διαφορῶν προφάσεις ἐπινοοῦντες. Τοιοῦτου εἶδους δυσχερείας ἀπήνητησεν ὁ ἐπίσκοπος Πορφύριος ἐν τῷ χωρίῳ Τζήφνα. Ὁ ἐγγύριος ἱερεὺς ὑπεχώρησε μόνον εἰς τὴν αὐστηρὰν διαταγὴν τοῦ συνοδούντος τὸν ἐπίσκοπον Πορφύριον κλητῆρος (καθάσῃ). Ὁ Ἀποστόλης (τὸ ὄνομα τοῦ κλητῆρος) ἠνάγκασε τὸν ἱερέα νὰ μοι ἐπιτρέψῃ τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἰσοδὸν, ἀναγινώσκωμεν ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τοῦ Πορφυρίου. Εἰσῆλθομεν. Παναγία μου! Ἄγγελοι μου; Ἡ Ἐκκλησία εἶνε ἐπιμήκης λάκκος κεκαλυμμένος ὑπὸ ξηρῶν κλάδων, τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ δὲν καταυγάζει αὐτήν. Ὁ ἱερεὺς ἦναψεν ἐν κήριον καὶ ἐγὼ κλίνας τὴν κεφαλὴν μου εἰς-

ἦλθον εἰς τοῦτον τὸν λάκκον, οὐδὲν ἐν αὐτῇ ὑπάρχει: οὔτε εἰκόνες, οὔτε εἰκονοστάσιον, οὔτε ἐκκλησιαστικὰ σκεύη καὶ ἄμφια· ἀντὶ τῶν βασιλικῶν πυλῶν ὑπάρχουσι δύο στραβοὶ στῆλοι ἐχρησμένοι διὰ πηλοῦ. Ἄν ὁ λάκκος οὗτος διετηρεῖτο καθαρὸς, τότε ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δὲν θὰ ἐλυπεῖτο τόσον ἰσχυρῶς διὰ τὸ καταπατούμενον μεγαλεῖον τῆς ἀγιότητος τοῦ Κυρίου. Ἄλλ' ἡ θλίψις τῆς ψυχῆς καθίστατο ἀνυπόφορος ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ λάκκου, τοῦ καλουμένου Ἐκκλησία καὶ λάκκου ἀκαθάρτου καὶ τῇ παρουσίᾳ τοῦ ἀδιαφόρου ἱερέως ὅστις μόνον ἐκ τοῦ καλύμματος τῆς κεφαλῆς του διεκρίνετο ὅτι ἦν τοιοῦτος. Συνέσφιγξα τὴν καρδίαν μου καὶ ἐσιώπησα. Δέου ὑπὲρ ἐμοῦ, πάτερ, εἶπον, δίδων εἰς αὐτὸν ἐν φλωρίον καὶ ἐξήλθον ἐκ τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τεθλιμμένης ψυχῆς. . . . »

Ὁ ἐπίσκοπος Πορφύριος θεωρεῖ ὡς μόνους αἰτίους τῆς τοιαύτης λυπηρᾶς καταστάσεως τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν οὐχὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἄμαθεις ἱερεῖς, τοὺς ὁποίους οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως ἀναγκάζονται νὰ συμβουλεύωσιν ὅπως φροντίζωσι περὶ τῆς διατηρήσεως τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν καθαριότητι, ἀλλὰ τοὺς ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν ἱσταμένους—Μητροπολίτας καὶ Ἀρχιεπισκόπους «πλεονέκτας, ἐμπαθεῖς καὶ κυβερνωμένους ὑπὸ τῶν γερωντισσῶν». Ὁ ἐπίσκοπος Πορφύριος ἀναφέρει ὅτι ὁ ἀνώτατος κληρὸς ὁ καταφρονῶν τοὺς ὑποτελεῖς αὐτῷ ἱερεῖς, ποιμένας καὶ ποιμενομένας, οὐ μόνον δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας χρησιμεύει ὡς πέτρα σκανδάλου. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ οἱ μοναχοὶ Ἀρχιερεῖς διάγουσι φανερῶς λίαν διεσθαρμένον βίον. Ἐκαστος πλούσιος μοναχὸς ἐξάπαντος θὰ ἔχῃ «γεροντίστας τινὰς» ἢ «κοκόνας». Ἐκαστον μοναστήριον συνήθως ἀνατίθεται εἰς ἓνα ἡγούμενον, ὅστις, κατὰ τὸ εἰθὸς, ἔχει παρ' ἐαυτῷ νέαν γεροντίσταν καὶ τεκνοποιεῖ μετ' αὐτῆς. Ἐν τῷ σπουδαιότερῳ μοναστηρίῳ τῆς Ἱερουσαλὴμ τῷ οὕτω καλουμένῳ «τῆς Μεγάλης Παναγίας», κατὰ τοὺς λόγους τοῦ ἐπισκόπου Πορφυρίου, ζῶσιν αἱ γεροντίσσαι τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν ἄλλων πρώτων ὑπαλλήλων τοῦ μοναστηρίου. «Ὁ τόπος τῆς κλαυθμοῦ τῆς Θεοτόκου, λέγει ὁ ἐπίσκοπος Πορφύριος, μετεβλήθη εἰς τόπον τῶν αἰσθητικῶν ἀπολαύσεων τῶν μοναχῶν τῆς Ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν γεροντισσῶν. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Λίδης πρό τινος χρόνου διὰ τὰς κοκόνας τοῦ ἀνήγειρεν ἐκεῖ λαμπρὸν ξύλινον οἶκον, ἀπαραλλάκτως ὅμοιον πρὸς ἐκεῖνον ἐν τῷ ὁποίῳ διατρίβει. Δύο ἐκ τῶν γεροντισσῶν του κατάγονται ἐκ τῆς νήσου Μιτυλήνης, ἡ δὲ τρίτη εἶνε Κωνσταντινουπολίτις. Ἡ

πρεσβυτέρα κοκίνα εἶνε περίπου 30 ἐτῶν, ἡ ἀνεψιὰ αὐτῆς 20 ἐτῶν, ἡ δὲ Κωνσταντινουπολίτις, θυγάτηρ τῆς παλλακίδος τοῦ ἡγουμένου τοῦ μοναστηρίου τοῦ προφήτου Ἡλίου, δεκαπενταετίς. Ἡ τελευταία πρὸ ὀλίγου χρόνου ἐγέννησε, —δὲν ἐνθυμοῦμαι υἱὸν ἢ θυγατέρα ἐκ τοῦ Ἀρχιερέως Κυρίλλου». Ἐνεκα δὲ τούτου οὐδόλως εἶνε θαυμαστὸν, ὅτι εἰς ταῦτα συμβαίνουναι κακουργήματα τοιοῦτου χαρακτῆρος, οἷα περιγράφονται ὑπὸ τοῦ κόμητος Λέοτος Τολστόη ἐν τῷ περιωνύμῳ μυθιστορηματί του «ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ σκότους». Ὁ ἐπίσκοπος Πορφύριος μετὰ φρίκης κατέγραψε τῇ 25ῃ Μαΐου ἐν τῷ ἡμερολογίῳ του «ἐν αὐτῷ τῷ ναῶ τοῦ τάφου τοῦ Κυρίου εὐρέθη νεκρὸν ἀρτιγέννητον βρέος. Ὁ ὑπαίτιος ἢ ἡ ὑπαίτιος δὲν ἀνεκακαλύφθησαν. Ὑποθετέον ὅτι τὸ βρέφος ἢ ἐγέννηθη μυστικῶς ἐν τοῖς κελλίοις τῶν ὀρθοδόξων, ἢ τῶν Ἀρμενίων, ἢ τῶν Δυτικῶν μοναχῶν ἢ ἐρρίφθη εἰς τὸν δόσαντα αὐτῷ τὴν ὑπάρξιν· ἀλλὰ πρὸς κάλυψιν τοῦ ἐγκλήματος πνιγὲν ἐρρίφθη εἰς τοιοῦτον τόπον. Εὐσπλαγγε Θεέ, πόσον ἀσθενὴς εἶνε ὁ ἀνθρώπος».

(ἔπεται τὸ τέλος)



## Η ΕΥΗΘ·ΙΑ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ

Ἡ πόλις Σεδῶν ἦτις ἔσχε τοιαύτην λυπηρὰν σημασίαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Γαλλίας εἰσήγαγεν ἰδιόζοντα τρόπον βοήθειας τῶν πτωχῶν ἀπενεγκόντα λαμπρὰ ἀποτελέσματα. Ἐν Σεδῶν οἱ φιλόδημοι κάτοικοι πεισθέντες ὅτι ἡ διανομή χρηματικῶν βοηθειῶν εἰς τοὺς πτωχοὺς δὲν συντελεῖ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως αὐτῶν ἀπεράτισαν νὰ δοκιμάσωσιν ἕτερον τρόπον. Οὗτοι διὰ γενικῆς εἰσφοράς ἠγγόρασαν ἀκαλλιεργήτους γαίας εἰς τὰ περίεξ τῆς πόλεως καὶ διένειμαν αὐτάς εἰς τοὺς πτωχοὺς οἰκογενειάρχας κατοικοῦς τῆς πόλεως δόσαντες γεωργικὰ ἐργαλεῖα, σπορὰν καὶ λίπασμα. Τὰ μέλη τούτων τῶν οἰκογενειῶν ὅτε δὲν ἐργάζοντο εἰς τὰ ἐργαστήρια ἢ ἄλλαχθῶ κατεγίνοντο εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἐκχωρηθειῶν χέρσων γαιῶν τὰ δὲ προϊόντα τῆς καλλιέργειας ἐχρησίμευον ὡς βοήθημα τῆς πτωχῆς αὐτῶν οἰκογενείας. Πολλοὶ διὰ τῆς φιλάνθρωπιᾶς τῶν πλουσιῶν κα-οίκων τοῦ Σεδῶν ἀπηλλάγησαν τῆς ἀνάγκης νὰ ἐπαιτῶσιν. Ἦδη τὸ ἐν μόνον τοῦτο ἀποτέλεσμα ἀποδεικνύει εἰς τὴν ὠφέλειαν ἣν παρέχει ἡ ἐταιρία. Αὕτη ἤρξατο νὰ ἐνεργῇ διὰ ἀσημάντων κεφαλαίων. Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος αὕτη ἠγγόρασε 14000 τετραγωνικὰ μέτρα γῆς καὶ διαιρέσασα αὐτὴν εἰς τμήματα διένειμεν αὐτὴν εἰς 21 οἰκογενείαν. Οὐκ ὀλίγον κόπον κατέβαλεν ἡ ἐταιρία ὅπως τὰς γαίας ταύτας καταστήσῃ καλλιεργησίμους, λιπάσῃ καὶ σπείρῃ. Ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα ὑπερέβησαν ἀπάσας τὰς προσδοκίας. Ἐν τῷ ἀπολογισμῷ τῆς φιλάνθρωπικῆς ἐταιρίας τοῦ Σεδῶν ἀναφέρεται ὅτι αἱ γαῖαι αὐταὶ δίδουσι καλὸν καρπὸν, πολλάκις περισσότερον τοῦ

σνήθους. Οἰκογενεαὶ τινες οὐδεμίαν γνῶσιν εἶχον τῆς γεωργίας· αὐταὶ μετὰ χαρᾶς ἐδιδάσκοντο αὐτὴν ἐπιθυμοῦσαι νὰ λάβωσι περισσότερον καρπὸν ἐκ τῶν γαιῶν.

Κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος ἡ ἐταιρία ἐπεξέτεινε ἐπὶ μᾶλλον τὴν ἐνεργειάν της καὶ ἠγγόρασε 20,880 τετραγωνικὰ μέτρα γῆς τὰ ὁποῖα διένειμεν εἰς 50 οἰκογενείας. Αὐταὶ μετὰ πολλῆς προθυμίας ἤρξαντο τῆς καλλιέργειας καὶ ἐπεθεδαίουσι ὅτι ὁ κόπος αὐτῶν ἄριστα ἀντιμειρῇ οἰκογενεαὶ τινες διήλθον ὅλον τον χειμῶνα τρεφόμεναι ἐκ τῶν προϊόντων τῆς δωρηθείσης γῆς· ἕτεροι δὲ ἐπερίσσευσαν καὶ ὀλίγα χρήματα ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν προϊόντων τῆς γῆς των.

Ἡ ἐν Σεδῶν ἐταιρία ἐναρκύνουσα τοιοιτοτρόπως τὴν γεωργίαν καὶ τὴν φιλοπονίαν ἐντὸς συγχριτικῶς βραχέως χρόνου ἐπέτυχε λαμπρότατα ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα ἴσως οὐδέποτε θὰ ἐπιτυγανῆ δι' ἄλλου τρόπου εὐποιίας. Ἡ πενία πράγματι ἤρξατο νὰ ἐλαττοῦται, μετ' αὐτῆς δὲ καὶ οἱ παντοτεινοὶ συνοδοὶ· ἡ μῆδρ, ἡ ἀλητεία καὶ ἄλλα ἐλαττώματα. Ἡ ἐταιρία φροντίδουσα περὶ τῆς ἐξεγέρσεως ἐν τῇ νέα γενεᾷ τῆς φιλοπονίας ἐξέλεξε δεκαπέντε μείρακας δεκαεξ—δεκαεπτὰ ἐτῶν ἐκ τῶν οἰκογενειῶν τὰς ὁποίας αὕτη βοηθεῖ καὶ διοργανώσε («τὸν σύνδεσμον τῆς νεολαίας») ἕκαστον μέλος τούτου τοῦ συνδέσμου κατὰ μῆνα εἰσφέρει ἐν φράγκον, ἐκ δὲ τῶν συναθροισθέντων 180 φράγγων ἐνοικιάζεται τμήμα γῆς· ἡ ἐταιρία παρέχει τὸ λίπασμα καὶ τὸν σπόρον, τὰ δὲ μέλη τοῦ συνδέσμου καλλιεργοῦν καὶ σπείρουσι τὸ τμήμα τῆς γῆς. Τὰ προϊόντα πωλοῦνται τὰ δὲ χρήματα κατατίθενται ἐν τῇ τραπέζῃ. Ἡ ἐταιρία δίδει εἰς ἕκαστον μέλος τοῦ συνδέσμου τὰ πρὸς ζῆν ἀπολύτως ἀναγκαῖα πρὸς ἀνταμοιβὴν τῶν κόπων του τῆς καλλιέργειας.

Ἡ ἐν Σεδῶν φιλάνθρωπική ἐταιρία ἰδρύθη ὑπὸ γυναικὸς τῆς Κυρίας Γερβιέ, ἣτις ἀπικάλεσεν αὐτὴν («Ἐταιρίαν τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς οἰκογενείας») [la societe de la Reconstitution de la famille] Ἡ ἰδρύσασα τὴν ἐταιρίαν ἐνάλεσεν αὐτὴν οὕτω ὅτι κύριος αὐτῆς σκοπὸς ἦν νὰ ἀναχατίσῃ τὴν συσπαρευσιν τῶν ἐργατῶν εἰς τὰς μεγαλοπόλεις, νὰ δώσῃ εἰς αὐτοὺς ἐργασίαν καὶ πόρον ζωῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ των. Ἡ ἐταιρία ἐν μέρει ἐπραγματώσατε τὸν προτεθέντα σκοπὸν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ ἐταιρία ἔδωκε τὸ παράδειγμα τοῦ νέου τρόπου τῆς κοινωνικῆς εὐποιίας καταδειχθέντος ἐπιτυχέστερου ἢ οἱ λοιποὶ τρόποι.

## ΠΡΑΚΚΑΙ ΣΥΜΒΟΤΑΙ

### ΥΓΙΕΙΝΗΣ

(Συνέχεια)

### Κράσις λυμφατικῆ.

Οἱ λυμφατικῆς κράσεως ἀνθρώποι ἔχουσι πολλὰς λεπτὰς καὶ λευκὰς σάρκας, ἔχουσι τρίχας ξανθὰς, βᾶδισμα βραδύ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀλαμπείς, εἶνε ὀκνηροί, ἔχουσι μεγάλην τάσιν εἰς κατάρρου τῶν βλενογόνων, φυμάτωσιν, χοιράδας, ἐξόγκωσιν τῶν ἀδένων, καὶ ραχίτην. Οἱ λυμφατικῆς κράσεως πρέπει

νὰ κατοικῶσιν εἰς ὑψηλὰ οἰκήματα διὰ νὰ εἶνε ἀπυλλαγμένοι πάσης ὑγρασίας καὶ διὰ νὰ ἀναπνέωσι καθαρὸν ἀέρα. Οὗτοι πρέπει νὰ τρώωσι κρέας ὀπτόν, δυπυρίτην ἄρτον, ὀλίγας φυτικάς τροφάς, ὄχι ἰχθύς οὔτε λευκὰ κρέατα, νὰ πίνωσι τονικά ποτά, οἷα εἶνε, τὸ Σαρτρὲζ, ἡ Κίνα Λαράς, τὸ ἔλαιον τοῦ ὑπατος τοῦ ὄνισκου καὶ τὸ Σαράπιον τοῦ Ἰωδιούχου σιδήρου.

### Κράσις νευρικῆ.

Αὕτη χαρακτηρίζεται ἐκ τῆς ἰσχνότητος, τῆς ὀχρότητος, τοῦ εὐερεθίστου καὶ τῆς τάσεως πρὸς νευρεκάς νόσους.

Ἐνεκα τῶν ρηθέντων χαρακτῆρων πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν, ὅσον τὸ δυνατόν, τὰ ἠθικά αἰτία τὰ δρῶντα ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ πᾶσαν μυθικὴν ἰδέαν.

Νὰ ἀσκῶνται μετρίως καὶ κατ' ἐπανάληψιν, νὰ ἐργάζωνται καὶ κοπιᾶζωσι, νὰ κάμνωσι λουτρά.

Ἡ τροφὴ αὐτῶν ἔστω τονικῆ, νὰ πίνωσιν ἐλαφρὸν οἶνον καὶ ὄχι πολὺ παλαιόν, νὰ τρώγουν ἄρτον καλῶς ἐψημένον, νὰ μὴ τρώωσιν ἰχθύς οὔτε ἀλίπαστα κρέατα καὶ σάλτσας, νὰ πίνωσι ποτὰ ὀλίγα καὶ νὰ τρώωσιν ὀπίωρας ὀλίγας.

### Χολύδης κράσις.

Οἱ χολύδους κράσεως ἀνθρώποι ἀναγνωρίζονται ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ὀστεώδους σκελετοῦ, τῶν μελανῶν καὶ πολλῶν τριχῶν, τῆς βαθείας χρώσεως τοῦ δέρματος καὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ ὄγκου τοῦ ὑπατος.

Οὗτοι πρέπει ν' ἀποφεύγωσι τὴν πολυφαγίαν, τὰ καρυκεύματα, τὰ οἰνοπνευματώδη ποτὰ καὶ τὴν ὄργην. Πρέπει ν' ἀσκῶνται, ν' ἀποφεύγωσιν, ὅσον τὸ δυνατόν, τὴν ἐλαχίστην σύγχισιν, νὰ μασώωσιν ἡσυχῶς καὶ ἐπὶ πολὺν τὴν τροφήν, νὰ τρώωσιν ἄρτον καλῶς ἐψημένον, κρέατα ἐλαφρὰ καὶ χόρτα, ὄχι λίπη, γάλα καὶ καφέ, νὰ πίνωσι δὲ ποτὰ ὄξινα καὶ ἐλαφρὰ καθαρκτικά.

Ἡ κράσις αὕτη δυνατόν νὰ μεταβληθῇ διὰ τῆς ὑγιεινῆς, ἀλλ' ἐὰν πολλαὶ ἐκ τῶν κράσεων τούτων εὐρίσκονται συνηνωμέναι, τότε αὕτη καλεῖται νευρο-χολύδης κτλ.

Ἄλ. Κορδούλης ἰατρός



### Η ΣΤΕΨΙΣ

## ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς πανηγύρεως γίνεται ἡ θριαμβευτικὴ πορεία τοῦ Αὐτοκράτορος. Ὅστις ἔτυχε νὰ ἴδῃ ἀπαξ τὴν θάλασ-

σαν ταύτην τῶν ἀνθρώπων τῶν ἐπιφωνούντων τὸν Αὐτοκράτορα ἐντὸς ἀνηκούστου μεγαλοπρεπείας εὐρισκόμενον, νὰ ἀκούσῃ τὸν ἦχον τῶν ἀναριθμητῶν κωδῶνων καὶ τὸν κρότον τῶν τηλεβόλων. Οὗτος οὐδέποτε θὰ λησμονήσῃ παρόμοιον θέαμα.

Ὁ Αὐτοκράτωρ τῆρῶν τὴν πατροπαράδοτον συνήθειαν κλίνει τὸ γόνυ παρὰ τὴν πύλην τοῦ Κρεμλίνου ἐνώπιον τῆς εἰκόνης τῆς Θεοτόκου τῶν Ἰθῶρων καὶ ἔπειτα ἀνέρχεται ἐπὶ τοῦ ἵππου του. Ἡ πομπὴ βαδίζει ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ξένων ἡγεμόνων, τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους, τῶν ἀντιπροσώπων τῶν εὐπατριδῶν, καὶ συνοδευομένη ὑπὸ τῶν ἐκλεκτῶν ταγματῶν τῆς Αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς τῶν ἐρυθρῶν Γουσάρων, τῶν κυανῶν θωρακοφόρων, καὶ ἄλλων. Ὁ Αὐτοκράτωρ! Διὰ πάντας τοὺς εὐρισκομένους ἐκεῖ καὶ τοὺς μετὰ δακρύων εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς προσφωνοῦντας. Οὗτος εἶνε πραγματικῶς «Πατὴρ» ἰστάμενος τόσον ὑψηλὰ ἐπὶ τῶν λοιπῶν θνητῶν ἐν τῇ μοναρχικῇ Του μεγαλειότητι ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἕκαστος κλίνει τὸ γόνυ. Ἡ Αὐτοκράτειρα κάθηται ἐν μεγαλοπρεπεῖ χρυσῇ ἀμάξῃ συρομένη ὑπὸ ὀκτῶ ἵππων καὶ περικυκλοῦται ὑπὸ τῶν φρουρῶν Κοζάκων φερόντων μακρὰς ἐρυθρὰς χλαμίδας. Ἐπὶ τῆς στέψεως τοῦ αἰοιδήμου Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου τοῦ III κατὰ τὸ 1883 ἐπὶ ὑψηλῶν ἀναβάθρων ὀκτῶ χιλιάδες αἰοῖδοι καὶ μουσικαὶ ἔφαλλον τὸν ὕμνον «Τὴν ζωὴν διὰ τὸν Αὐτοκράτορα» ἐκ τοῦ μελοδράματος τοῦ Γλύνκα. Ὁ Αὐτοκράτωρ εἰσέρχεται εἰς τὸ Κρεμλίον καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς καθεδρικῆς Ἐκκλησίας Οὐσπένσκη Σομπόρ (ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου) ὅπου προὔπαντᾶται ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Κατὰ τὰς ἀκολουθήσους τρεῖς ἡμέρας ἐπιποιοὶ κήρυκες φέροντες περίεργον ἀρχαίαν ἐνδυμασίαν περιέρχονται τὰς ὁδοὺς τῆς Μόσχας ἀναγινώσκοντες τὴν προκήρυξιν περὶ τῆς στέψεως τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ διανέμουσιν εἰς τὸ πλῆθος περγαμινὰς ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶνε τυπωμένη αὕτη ἡ προκήρυξις.

Μετὰ ταῦτα ἔρχεται ἡ καθιέρωσις τῆς σημαίας, τοῦ σήματος (Standar) τοῦ Κράτους ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν ὀπλων ἐν τῷ ἀνακτόρῳ. Ἡ σημαία αὕτη εἶνε διπλοῦν σπρικὸν ὑφασμα ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐν χρυσῇ βᾶσει (font) εἶνε κεντημένα διὰ μελανῶν νημάτων αἱ εἰκόνας. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ἀπεικονίζεται ὁ Αὐτοκρατορικὸς δικέφαλος ἀετὸς μετὰ τῶν σημάτων (armes) τῶν βασιλείων τῶν ὑποτελῶν εἰς τὴν αυτοκρατορίαν. Ἡ τελετὴ τῆς στέψεως διαρκεῖ περίπου μίαν ἡμέραν. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἔρχεται ἐκ τῶν ἀνακτό-



ρων και εμφανίζεται επί των Ἐρυθρῶν Κλιμάκων αίτινες εὐρίσκονται ἐν τῇ ἐσωτερικῇ αὐλῇ τοῦ Κρεμλίνου, προπορευομένων τῶν αὐλικῶν νεανιῶν (Puges), τῶν τελεταρχῶν, τῶν ἀνωτάτων ὑπαλλήλων καὶ τῶν ἐξοχωτέρων στρατηγῶν. Τριάκοντα δύο στρατηγοὶ φέρουσιν ἐπὶ τῶν ὤμων τὴν σκηνὴν (baldaquin) ὑπὸ τὴν ὁποίαν θά ἴσταται ὁ Αὐτοκράτωρ ἕως οὗ φθάσῃ εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν Οὐσπένσκη.

Ὁ Αὐτοκράτωρ μετὰ τῆς Αὐτοκρατείας κάθηται ὑπὸ τὴν σκηνὴν καὶ ἡ πομπὴ πορεύεται καὶ σταματᾷ παρὰ τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὴν Αὐλὴν τῆς ὁποίας ἀναμένουσι τὸ Αὐτοκρατορικὸν ζεῦγος οἱ Μητροπολίται τῆς Μόσχας, τοῦ Κιέβου καὶ τοῦ Νοβογορόδου-Πετροπόλεως. Ὁταν τὸ Αὐτοκρατορικὸν ζεῦγος εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, οἱ σαλπικῆται σαλπίζουσιν, ὁ λαὸς ἀνακράζει οὐρᾷ, οἱ στρατιῶται θέτουσι τὰ κασκέτα των εἰς τὸ ἄκρον τῶν λογχῶν, καὶ τὸ θρησκευτικὸν μέρος τῆς τελετῆς ἀρχεται. Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ θρόνου (τοῦ θρόνου τοῦ Αὐτοκράτορος Μιχαὴλ, ὅστις ἀπαστράπτει διὰ τῶν 876 ἀδαμάντων καὶ τῶν 1200 ρουβινίων· οἱ ἀνώτατοι ὑπάλληλοι ἔχουν θέσει ἐπὶ χρυσῆς τραπέζης τὰ αὐτοκρατορικὰ σήματα Οὗτοι παρατεταγμένοι συμφῶνως πρὸς τοὺς βαθμούς των, ἴστανται ἐπὶ τῶν βιθμίδων τοῦ θρόνου, ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ ἀναγινώσκει τὸ σύμβολον τῆς πίστεως ὀρθίως ἔχων τὴν δεξιάν του ἐπὶ τοῦ ξίφους. Τότε οἱ Μητροπολίται φέρουσιν εἰς αὐτὸν τὸν Αὐτοκρατορικὸν μανδύαν καὶ βοηθοῦσιν αὐτὸν κατὰ τὴν περιβολὴν τοῦ μανδύου. Κατὰ πᾶσαν ἐπίδοσιν τῶν σημάτων ἀναγινώσκονται ἰδιαιτέραι προσευχαὶ μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ὁ Αὐτοκράτωρ λαβὼν τὸ στέμμα (κορόνα) θέτει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του καὶ ἔπειτα ἐκβαλὼν κρατεῖ αὐτὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς γονυκλινοῦσης Αὐτοκρατείας. Ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ ἡ Αὐτοκράτειρα χρίονται δι' Ἁγίου Μύρου ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου τῶν Μητροπολιτῶν. Κατὰ ταύτην τὴν στιγμὴν ἑκατὸν κανονισμοὶ ἀναγγέλουσιν εἰς τὸν λαόν ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ περιεβλήθη τὴν ἐξουσίαν. Μετὰ τὴν ἀπόδυσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας ὁ Αὐτοκράτωρ ἀπέρχεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μιχαὴλ, Ἐκκλησίαν λαμπροτάτην καὶ πολυτελεστάτην, ἣτις ἔχει εἰκονοστάσιον κοσμούμενον διὰ πολυτίμων λίθων. Ἐν ταύτῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ εὐρίσκονται οἱ τάφοι τῶν ἀρχαίων Ρώσων βασιλέων.

Μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἄλλων καθεδρικῶν Ἐκκλησιῶν (Σομπόροβ), ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπιστρέφει εἰς τὸ ἀνάκτορον διὰ τῶν περιωνύμων «Ἐρυθρῶν κλιμάκων». Τότε δίδεται γεύ-

μα τὸ ὁποῖον φέρει ἔτι θρησκευτικὴν χοροῖαν καὶ τὸ ὁποῖον πρρατίζεται ὑπὸ τῶν στρατηγῶν. Κατὰ τὸ γεῦμα ὁ Αὐτοκράτωρ πίνει ἐκ τοῦ ποτηρίου τοῦ Αὐτοκράτ. Θεοδώρου Στεπάνοβιτς Τόδιπλωματικὸν σῶμα παρίσταται μόνον εἰς τὸ πρῶτον μέρος τούτου τοῦ γεύματος ἐν τῷ ὁποίῳ ἅπαντα τὰ σκεύη εἶνε χρυσᾶ καὶ κεκοσμημένα διὰ πολυτίμων λίθων. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ γεύματος ὁ Αὐτοκράτωρ ἀπέρχεται μετὰ πολλῆς μεγαλοπρεπείας εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ θρόνου ἐν τῇ ὁποίᾳ καταθέτει τὸ στέμμα καὶ τὸ σκῆπτρόν του.

Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὁ Αὐτοκράτωρ δέχεται τὰς ἀντιπροσωπείας ἐκ τῆς ἀχανοῦς του Αὐτοκρατορίας, αίτινες κατὰ τὸ εἰθὺς προσφέρουσιν εἰς αὐτὸν διάφορα δῶρα ἀντικαθιστῶντα τὴν ἀρχαίαν φιλοξενίαν διὰ τοῦ «ἄρτου καὶ τοῦ ἄλατος» Ἐπειτα μετὰ τὸν αὐλικὸν χορὸν δίδεται χορὸς ὑπὸ τῶν εὐπαρτιδῶν στρατηγῶν καὶ ἔπειτα μίξ πολυτελῆς πηράστασις.

Κατὰ παράδοσιν ὁ Αὐτοκράτωρ πρέπει νὰ δώσῃ ἐν συμπόσιον εἰς τὸν λαόν. Τοιοῦτον λαϊκὸν συμπόσιον ἐδόθη κατὰ τὸ 1883 εἰς τετρακοσίας χιλιάδας ἀνθρώπων. Βεβαίως δὲν ὑπῆρχον τραπέζαι διὰ τὸ μέγα τοῦτο πλῆθος τῶν συνδαιτυμόνων, ἀλλ' ἕκαστος εἰσείρχετο εἰς ἐν μέγα κτίριον ὅπου ἐλάμβανε κἀνίστρον μετὰ τροφῶν καὶ ἐξήρχετο. Διὰ τὸ συμπόσιον τοῦτο δλόκληρος σιδηροδρομικὴ ἀμχξοστόχια συγκειμένη ἐξ ἑκατὸν ἀμαξῶν ἐκόμισε ζῦθον

Ὁ Αὐτοκράτωρ κατὰ τὴν συνθήειαν θὰ ἐπισκευθῇ καὶ τὴν Λαύραν (Μοναστήριον) τοῦ Ἁγίου Σεργίου, τὸ πλουσιώτατον πάντων τῶν ἐν Ρωσίᾳ μοναστηρίων τὸ ὁποῖον φυλάττει μέγα πλῆθος πολυτελῶν λίθων καὶ σωρὸν ἀδαμάντων καὶ μαργαριτῶν. Ἡ τελετὴ τῆς στέψεως περαίνεται διὰ τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν ἐν Μόσχᾳ οἰκούντων στρατιωτῶν.



Παρακαλοῦνται ὅσοι ἐκ τῶν κ. κ. συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ καταχωρήσωσιν εἰδοποιήσεις νὰ πέμπωσιν αὐτὰς συντεταγμένας καὶ ἐτοίμους πρὸς δημοσίευσιν, ἵνα μὴ ἔχωσι παράπονα ἐναντίον τῆς συντάξεως τοῦ φύλλου.